
Sesijas dokuments

A9-0046/2019

6.12.2019

ZIŅOJUMS

par Padomes ieteikumu attiecībā uz Eiropas Centrālās bankas Valdes locekļa
iecelšanu amatā
(C9-0173/2019 – 2019/0818(NLE))

Ekonomikas un monetārā komiteja

Referente: *Irene Tinagli*

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA LĒMUMA PRIEKŠLIKUMS.....	3
1. PIELIKUMS. <i>ISABEL SCHNABEL</i> DZĪVES APRAKSTS	5
2. PIELIKUMS. <i>ISABEL SCHNABEL</i> ATBILDES UZ ANKETU	10
ATBILDĪGĀS KOMITEJAS PROCEDŪRA	45

EIROPAS PARLAMENTA LĒMUMA PRIEKŠLIKUMS

par Padomes ieteikumu attiecībā uz Eiropas Centrālās bankas Valdes locekļa iecelšanu amatā
(C9-0173/2019 – 2019/0818 (NLE))

(Apspriešanās)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Padomes 2019. gada 8. novembra ieteikumu (13651/2019)¹,
  - ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 283. panta 2. punkta otro daļu, saskaņā ar kuru Eiropadome ar to ir apspriedusies (C9-0173/2019),
  - ņemot vērā 2019. gada 14. marta rezolūciju par dzimumu līdzsvaru, izvirzot kandidātus amatiem ES ekonomikas un monetāro lietu jomā²,
  - ņemot vērā Reglamenta 130. pantu,
  - ņemot vērā Ekonomikas un monetārās komitejas ziņojumu (A9-0046/2019),
- A. tā kā Eiropadome, 2019. gada 14. novembrī nosūtot vēstuli, ir apspriedusies ar Parlamentu par *Isabel Schnabel* iecelšanu Eiropas Centrālās bankas Valdes locekļa amatā uz astoņu gadu pilnvaru laiku, sākot no 2020. gada 1. janvāra;
- B. tā kā Parlamenta Ekonomikas un monetārā komiteja pārbaudīja amata kandidāta atbilstību, jo īpaši ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 283. panta 2. punktā noteiktās prasības un atbilstoši nepieciešamībai nodrošināt pilnīgu ECB neatkarību saskaņā ar minētā līguma 130. pantu; tā kā, veicot novērtēšanu, komiteja no kandidātes saņēma dzīves aprakstu, kā arī atbildes uz viņai nosūtīto rakstisko anketu;
- C. tā kā minētā komiteja 2019. gada 3. decembrī rīkoja kandidātes uzklaušīšanu, kuras sākumā viņa sniedza paziņojumu un pēc tam atbildēja uz komitejas locekļu jautājumiem,
- D. tā kā Eiropas Centrālās bankas Padomē ir Eiropas Centrālās bankas Valdes locekļi un to deviņpadsmit dalībvalstu centrālo banku vadītāji, kuru valūta ir euro; tā kā līdz šim visi pēdējie minētie ir bijuši vīrieši;
- E. tā kā Parlaments ir atkārtoti paudis neapmierinātību attiecībā uz Eiropas Centrālās bankas Valdes locekļu iecelšanas procedūru un ir aicinājis uzlabot šīs jomas procedūras; tā kā Parlaments jau agrāk ir pieprasījis, lai tam laikus tiktu iesniegts dzimumu ziņā līdzsvarots kandidātu saraksts ar vismaz diviem pretendentiem;
- F. tā kā 2019. gada 17. septembrī Parlaments sniedza labvēlīgu atzinumu par Padomes

¹ *Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts.

² Pieņemtie teksti, P8_TA(2019)0211.

ieteikumu par Eiropas Centrālās bankas prezidenti iecelt *Christine Lagarde*, kura būs pirmā sieviete šajā amatā;

- G. tā kā sievietes joprojām ir nepietiekami pārstāvētas Eiropas Centrālās bankas Padomē; tā kā Parlaments pauž nožēlu par to, ka dalībvalstis nav nopietni ņēmušas vērā šo prasību, un aicina valstu un ES iestādes aktīvi strādāt, lai attiecībā uz nākamajām kandidatūrām tiktu panākts dzimumu līdzsvars;
- H. tā kā visām ES un valstu iestādēm un struktūrām būtu jāīsteno konkrēti pasākumi, lai nodrošinātu dzimumu līdzsvaru,
  - 1. sniedz labvēlīgu atzinumu par Padomes ieteikumu iecelt *Isabel Schnabel* par Eiropas Centrālās bankas Valdes locekli;
  - 2. uzdod priekšsēdētājam šo lēmumu nosūtīt Eiropadomei, Padomei un dalībvalstu valdībām.

1. PIELIKUMS. ISABEL SCHNABEL DZĪVES APRAKSTS

2019. gada novembris

Pilna versija: <https://www.finance.uni-bonn.de/members/schnabel/vita/>

Finanšu ekonomikas profesore
Finanšu un statistikas institūts
Bonnas Universitāte
53012, Bonna
Vācija
Tālrunis: +49-(0) 228 / 73 9202
E-pasts: isabel.schnabel@uni-bonn.de
Internets: <http://www.finance.uni-bonn.de/schnabel>
Twitter: @Isabel_Schnabel

PERSONAS DATI

Dzimšanas datums	1971. gada 9. augusts
Dzimšanas vieta	Dortmunde (Vācija)
Dzimtais uzvārds	<i>Gödde</i>
Valstspiederība	Vācu
Bērni	Trīs bērni (2004., 2006., 2008.)

PAŠREIZĒJIE AMATI

Finanšu ekonomikas profesore (W3), Bonnas Universitātes Ekonomikas departaments, kopš 2015. gada decembra

Vācijas Ekonomikas ekspertu padomes (*Sachverständigenrat zur Begutachtung der gesamtwirtschaftlichen Entwicklung*) locekle, kopš 2014. gada jūnija

Bonnas un Ķelnes universitāšu izcilības kopas “*ECONtribute – Markets & Public Policy*” runaspersona, kopš 2019. gada janvāra

Francijas un Vācijas Ekonomikas ekspertu padomes līdzpriekšsēdētāja, kopš 2019. gada oktobra

Bonnas Maksa Planka Sabiedrisko labumu pētniecības institūta pētniece, kopš 2007. gada septembra

Ekonomikas politikas pētījumu centra (*CEPR*) zinātniskā līdzstrādniece programmas jomā “Finanšu ekonomika”, kopš 2015. gada janvāra (pētniece — kopš 2006. gada decembra)

Bonas Reinharda Zeltena institūta pētniece un valdes locekle, Bonna un Ķelne, kopš 2017. gada aprīļa

ZINĀTNISKĀS INTERESES

Banku darbība (banku stabilitāte un regulējums, “pārāk liels, lai bankrotētu,” sistēmiskais risks)
Starptautiskās finanses (finanšu krīzes, finanšu integrācija, kapitāla plūsmas)
Ekonomikas vēsture (finanšu krīzes un iestādes)
Finanšu tiesības un ekonomika

AKADĒMISKĀ KARJERA UN IZGLĪTĪBA

2009. gada marts – 2015. gada novembris

Finanšu ekonomikas profesore (W3), Johanesa Gūtenberga Maincas Universitātes Juridisko, vadības un ekonomikas zinātņu fakultāte

2007. gada aprīlis – 2009. gada februāris

Finanšu ekonomikas profesore (W2), Johanesa Gūtenberga Maincas Universitātes Juridisko, vadības un ekonomikas zinātņu fakultāte

2004. gada maijs – 2007. gada augusts

Bonnas Maksa Planka Sabiedrisko labumu pētniecības institūta vecākā pētniece (postdoktorantūras studijas)

2004. gada septembris – 2005. gada marts

Hārvardas Universitātes Ekonomikas departamenta postdoktorantūras viespētniece, Kembridža, ASV

2003. gada februāris – 2004. gada aprīlis

Manheimas Universitātes Ekonomikas departamenta ekonomikas docente

2003. gada februāris

Disertācijas aizstāvēšana (Dr. rer. pol.), Manheimas Universitātes Ekonomikas fakultātē (*summa cum laude*), disertācijas nosaukums: “Makroekonomiskie riski un finanšu krīzes — vēsturiska perspektīva”, pirmais darba vadītājs: *Martin Hellwig*

1998.–2003. gads

Doktorantūras studijas *DFG* programmas „Piešķiršana finanšu tirgos” ietvaros Manheimas Universitātes Ekonomikas departamentā

Manheimas Universitātes Ekonomikas un ekonomikas teorijas vadošā pētnieka (*Martin Hellwig*) pētniecības un pedagoģiskā asistente

1998. gada novembris

Manheimas Universitātes diploms ekonomikas zinātnē (“*Diplom-Volkswirtin*”, labākie rezultāti kursā)

1997–1998

Ph. D. studijas, Kalifornijas Universitātes Ekonomikas fakultāte, Bērklīja, ASV (viens gads)

1995–1997	Ekonomikas studijas Manheimas Universitātes Ekonomikas departamentā
1995	Krievu valodas studijas Sanktpēterburgā, Krievijā (viens mācību semestris)
1994–1995	Ekonomikas studijas Sorbonnā (Parīze I), Parīzes Universitāte, Francija (viens mācību semestris)
1992–1994	Ekonomikas studijas Manheimas Universitātes Ekonomikas departamentā
1990–1992	Profesionālās mācības (“Banklehre”) Deutsche Bank, Dortmunde
1990	Pabeigtas mācības vidusskolā (“Abitur”)

CITA PROFESIONĀLĀ DARBĪBA (TIKAI PAŠREIZĒJĀ DARBĪBA)

Kopš 2019. gada septembra	<i>IZA (Institute of Labor Economics un Deutsche Post Stiftung)</i> zinātniskās padomes locekle
Kopš 2019. gada jūnija	Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas (ESRK) padomdevējas zinātniskās komitejas priekšsēdētāja vietiece (komitejas locekle kopš 2015. gada marta)
Kopš 2017. gada janvāra	<i>Deutsche Bundesbank</i> Pētniecības datu un pakalpojumu centra Zinātniskās konsultatīvās padomes priekšsēdētāja vietiece (komitejas locekle kopš 2016. gada jūnija)
Kopš 2016. gada aprīļa	Finanšu pakalpojumu uzraudzības iestādes <i>BaFin (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht)</i> konsultatīvās padomes (<i>Fachbeirat</i>) priekšsēdētāja (padomes locekle kopš 2008. gada janvāra)
Kopš 2014. gada marta	<i>CESifo Network</i> pētniece
Kopš 2013. gada maija	Finanšu pakalpojumu uzraudzības iestādes <i>BaFin (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht)</i> valdes (<i>Verwaltungsrat</i>) locekle
Kopš 2012. g. jūlija	Eiropas Ekonomikas pētniecības centra (<i>ZEW</i>) zinātniskās konsultatīvās padomes locekle, Manheima (pašlaik aktīvi nedarbojas)

DAŽAS ATZINĪBAS

Kopš 2019. gada	Uzņemta Ziemeļreinas-Vestfālenes Zinātņu akadēmijas humanitāro zinātņu un mākslas nodaļā
Kopš 2018. gada	Uzņemta Berlīnes-Brandenburgas Zinātņu akadēmijas humanitāro zinātņu un mākslas nodaļā
2018	Sociālpolitikas apvienības Štolpera balva
2018	Monetārās politikas darba grupas balva “par ieguldījumu finanšu tirgus teorijā un banku regulējumā, kā arī sistēmisko finanšu krīžu analīzē”

2010	Labākā pasniedzēja balva, Frankfurtes Gētes Universitātes Ekonomikas departaments
2000	Labākā pasniedzēja balva, Manheimas universitātes Ekonomikas departaments
1993–1998	Vācijas Valsts akadēmiskā fonda (“ <i>Studienstiftung des Deutschen Volkes</i> ”) stipendija

Valodas prasmes — vācu (dzimtā valoda), angļu valoda (brīvi), franču valoda (ļoti labi), krievu valoda (pamatzināšanas)

DAŽAS PUBLIKĀCIJAS

PUBLIKĀCIJAS ATSAUČU IZDEVUMOS (IZLASE)

“Aktīvu cenu burbuļi un sistēmiskais risks” (“Asset Price Bubbles and Systemic Risk”), kopā ar *Markus K. Brunnermeier* un *Simon Rother*, *Review of Financial Studies*, vēl tiks publicēts.

“Ārvalstu bankas, finanšu krīzes un ekonomikas izaugsme Eiropā” (“Foreign banks, financial crises and economic growth in Europe”), kopā ar *Christian Seckinger*, *Journal of International Money and Finance*, 2019, 95, 70.–94. lpp.

“Jauna IV pieeja makroprudenciālo pasākumu efektivitātes novērtēšanai” (“A new IV approach for estimating the efficacy of macroprudential measures”), kopā ar *Niklas Gadatsch* un *Lukas Mann*, *Economics letters*, 2018, 168, 107.–109. lpp.

“Finanšu sektora reforma pēc krīzes: vai kas panākts?” (“Financial Sector Reform After the Crisis: Has Anything Happened?”), kopā ar *Alexander Schäfer* un *Beatrice Weder di Mauro*, *Review of Finance*, 2016, 20(1), 77.–125. lpp.

“Finanšu integrācija un izaugsme — kāpēc topošā Eiropa ir atšķirīga?” (“Financial Integration and Growth — Why is Emerging Europe Different?”), kopā ar *Christian Friedrich* un *Jeromin Zettelmeyer*, *Journal of International Economics*, 2013, 89, 522.–538.lpp.

“Konkurence, riska pārvirze un valsts glābšanas politika” (“Competition, Risk-Shifting, and Public Bail-out Policies”) kopā ar *Reint Gropp* un *Hendrik Hakenes*, *Review of Financial Studies*, 2011, 24(6), 2084.–2120. lpp.

“Banku lielums un risku uzņemšanās pēc Bāzele II” (“Bank Size and Risk-Taking under Basel II”), kopā ar *Hendrik Hakenes*, *Journal of Banking and Finance*, 2011, 35, 1436.–1449. lpp.

“Kapitāla aizplūšanas draudi: iespēja reģionālām publiskām bankām?” (“The Threat of Capital Drain: A Rationale for Regional Public Banks?”), kopā ar *Hendrik Hakenes*, *Journal of Institutional and Theoretical Economics*, 2010, 166(4), 662.–689. lpp.

“Kā oficiālās palīdzības izmaksas ietekmē investīciju risku jaunattīstības tirgos?” (“How Do Official Bailouts Affect the Risk of Investing in Emerging Markets?”), kopā ar *Giovanni dell’Ariccia* un *Jeromin Zettelmeyer*, *Journal of Money, Credit, and Banking*, 38(7), 2006. gada oktobris, 1689.–1714. lpp.

“Likviditāte un inficēšanās: 1763. gada krīze” (“Liquidity and Contagion: The Crisis of 1763,”) kopā ar *Hyun Song Shin*, *Journal of the European Economic Association*, 2(6), 2004. gada decembris, 929.–968. lpp.

“Vācijas 1931. gada dubultkrīze” (“The German Twin Crisis of 1931”). *Journal of Economic History*, 64(3), 2004. gada septembris, 822.–871. lpp.

AR POLITIKU SAISTĪTAS PUBLIKĀCIJAS (IZLASE)

Mērķa saldo, tekošā konta saldo, naudas radīšana, bankas un kapitāla tirgi (Target-Salden, Leistungsbilanzsalden, Geldschöpfung, Banken und Kapitalmärkte), kopā ar Martin Hellwig, *Wirtschaftsdienst*, 99(9), 2019. gads, 632–640. lpp.

Vai mērķa saldo rada risku nodokļu maksātājiem? (Verursachen Target-Salden Risiken für die Steuerzahler?) kopā ar Martin Hellwig, *Wirtschaftsdienst*, 99 (8), 2019, 553–561. lpp.

Eiropas banku savienības izveides pabeigšana nozīmē banku un valstu apburtā loka saraušanu (Completing Europe’s Banking Union means breaking the bank-sovereign vicious circle), kopā ar Nicolas Véron, raksts *VoxEU*, 2018. gada 16. maijs, atrodams <http://www.voxeu.org>.

Izkļūt no strupceļa Eiropas noguldījumu apdrošināšanas jomā (Breaking the stalemate on European deposit insurance), kopā ar Nicolas Véron, raksts *VoxEU*, 2018. gada 6. aprīlis, atrodams <http://www.voxeu.org>.

Riska dalīšanas saskaņošana ar tirgus disciplīnu: konstruktīva pieeja eurozonas reformai (Reconciling risk sharing with market discipline: A constructive approach to euro area reform), kopā ar Agnès Bénassy-Quéré, Markus K. Brunnermeier, Henrik Enderlein, Emmanuel Farhi, Marcel Fratzscher, Clemens Fuest, Pierre-Olivier Gourinchas, Philippe Martin, Jean Pisani-Ferry, Hélène Rey, Nicolas Véron, Beatrice Weder di Mauro, Jeromin Zettelmeyer, *CEPR Policy Insight*, Nr. 91.

2. PIELIKUMS. ISABEL SCHNABEL ATBILDES UZ ANKETU

A. Dzīves un darba pieredze

1. Kādi, jūsaprāt, ir jūsu galvenie profesionālās kvalifikācijas aspekti jautājumos, kas saistīti ar monetāro, finanšu un uzņēmējdarbības jomu, un jūsu nozīmīgākie Eiropas un starptautiskajā līmenī gūtās pieredzes aspekti?

Esmu finanšu ekonomikas profesore kopš 2007. gada, vispirms Maincas Universitātē un līdz šim brīdim Bonnas Universitātē. Mani pētījumi vienmēr bijuši cieši saistīti ar monetārajiem un finanšu jautājumiem.

Cita starpā esmu strādājusi pie finanšu krīžu cēloņiem un reaģēšanu uz tām, īpašu uzmanību pievēršot bankām, kuras tiek uzskatītas par pārāk lielām, lai bankrotētu, un ietekmei uz banku regulējumu. Turklāt esmu analizējusi finanšu burbuļu rašanos un sekas un parādījusi, kā nestabilitāte finanšu nozarē veicina aktīvu cenu burbuļu radītu ievainojamību. Esmu pētījusi arī centrālo banku, kā arī makroprudenciālās politikas iespējamo lomu finanšu burbuļu novēršanā. Citos pētījumos tika aplūkota finanšu traucējumu pastiprināšanās, veicot aktīvu ārkārtas pārdošanu, un tas, kā centrālās bankas var tikt galā ar šādu nevēlamu tirgus dinamiku. Vēl viena mana pētījuma joma ir finanšu integrācijas ietekme uz ekonomikas izaugsmi. Viens no maniem pētījumiem norādīja uz ekonomisko kaitējumu, ko eurozonas krīzes laikā radīja finanšu integrācijas sabrukums. Visbeidzot, daļa manu pētījumu bija vērsta uz jautājumiem, kas cieši saistīti ar banku savienību, piemēram, valsts un banku saiknes noteicošie faktori un banku neregulējuma režīmu ietekme uz sistēmisko risku.

Mans darbs ir bijis gan teorētisks, gan empīrisks, un lielāks uzsvars vienmēr bijis uz otro. Daļā manu darbu uzmanība pievērsta vēsturiskām epizodēm — pat tik sen kā 17. gadsimtā, lūkojot pēc piemēriem tam, kāda bija agrīno banku un centrālo banku loma monetārajā finanšu stabilitātē. Mani pētījumi, kuru līdzautori ir daudzi valstu un starptautiskie pētnieki, ir publicēti starptautiski atzītos zinātniskos izdevumos un saņēmuši nozīmīgu trešo pušu akadēmisko finansējumu, piemēram, ar izcilības kopas *ECONtribute — Markets & Public Policy* starpniecību, ko Vācijas izcilības stratēģijas kontekstā finansē Vācijas Pētniecības fonds.

Turklāt esmu guvusi lielu pieredzi politikas jomā, piedaloties Vācijas Ekonomikas ekspertu padomē, kas ir Vācijas valdības galvenā neatkarīgā ekonomikas padomdevēja struktūra, un tās locekle esmu kopš 2014. gada. Šajā amatā esmu intensīvi strādājusi pie jautājumiem, kas saistīti ar finanšu un monetāro stabilitāti, jo īpaši eurozonas arhitektūras reformu (banku savienība, kapitāla tirgu savienība un ESM reforma). Piemēram, mēs esam izstrādājuši priekšlikumus par to, kā varētu regulēt valsts riska darījumus, kas, šķiet, ir viens no galvenajiem elementiem pasākumu kopumā, kura mērķis ir pabeigt banku savienības izveidi. Citi temati attiecās uz problēmām, ar kurām saskaras Vācijas un Eiropas banku nozare, tostarp tām, kas saistītas ar strukturālām pārmaiņām digitalizācijas laikmetā.

Esmu bijusi daudzu citu forumu locekle monetārās un finanšu ekonomikas jomā. Kopš 2015. gada esmu Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas (ESRK) locekle, bet kopš 2019. gada — tās Konsultatīvās zinātniskās komitejas (ASC) priekšsēdētāja vietiece. Pildot šos pienākumus,

es darbojos darba grupā zemu procentu likmju jautājumos un biju viena no nesēn publicētā ASC ziņojuma autoriem, kurā aplūkota finanšu regulējuma (iespējams, pārmērīgā) sarežģītība. Kopš 2016. gada janvāra esmu *Deutsche Bundesbank* Pētniecības datu un pakalpojumu centra (*RDSC*) Zinātniskās konsultatīvās padomes locekle un kopš 2017. gada — tās priekšsēdētāja vietniece. Kopš 2008. gada esmu Vācijas finanšu uzraudzības iestādes *BaFin (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht)* Konsultatīvās padomes (*Fachbeirat*) locekle un kopš 2016. gada — tās priekšsēdētāja. Veicot gan šīs, gan citas darbības, esmu spējusi izveidot plašu kontaktu tīklu centrālo banku un uzraudzības jomā visā Eiropā un ārpus tās.

Esmu piedalījies arī daudzu ar politiku saistītu publikāciju sagatavošanā. Gribētu uzsvērt savu dalību Francijas un Vācijas “7 plus 7 ziņojuma” (“7 plus 7 Report”) sagatavošanā, kurā ierosinātas plašas eurozonas reformas un kuru atzinīgi novērtējuši gan akadēmisko aprindu pārstāvji, gan politikas veidotāji. Šis ziņojums uzsvē manu iesaistīšanos Eiropas labā, par ko liecina arī daudzas citas manas ar politiku saistītās publikācijas. Piemēram, esmu izstrādājusi Eiropas noguldījumu apdrošināšanas modeli (kopā ar *Nicolas Véron*). Ņemot vērā manu iepriekšējo darbu saistībā ar Eiropas jautājumiem, nesēn mani izvirzīja par loekli un ievēlēja par līdzpriekšsēdētāju Francijas un Vācijas Ekonomikas ekspertu padomē, kuru Francijas un Vācijas valdības izveidoja, pamatojoties uz Āhenes līgumu.

Esmu saņēmusi daudzkārtēju atzinību par savu zinātnisko un politikas darbu, tostarp esmu uzņemta Ziemeļreinas-Vestfālenes Zinātņu akadēmijas Humanitāro zinātņu un mākslas nodaļā un Berlīnes-Brandenburgas Zinātņu akadēmijas Humanitāro zinātņu un mākslas nodaļā, saņēmusi Sociālpolitikas apvienības (vācu valodā runājošo ekonomistu apvienības) Štolpera balvu par manu ieguldījumu ekonomikas politikā, kā arī Monetārās politikas darba grupas balvu, ko ik gadu piešķir par izcilēm zinātniskiem vai praktiskiem sasniegumiem monetārajā jomā.

Esmu vienmēr aktīvi piedalījies publiskajās debatēs, kas atspoguļojas daudzās intervijās un laikrakstu rakstos, kā arī aktīvā *Twitter* kontā. Nesēn Vācijas laikraksts *FAZ* mani nosauca par ietekmīgāko ekonomisti sievieti vāciski runājošajā teritorijā. Tomēr svarīgākais ir tas, ka es vienmēr esmu bijusi atvērta labiem argumentiem, vienlaikus aizstāvot viedokli, ko es uzskatu par pareizu.

2. Vai esat uzņēmuma vai uzņēmuma daļu īpašniece, vai arī jums ir citas saistības, kas nebūtu savienojamas ar jums paredzēto pienākumu izpildi, un vai ir kādi personīgi vai citi faktori, ar kuriem Parlamentam būtu jārēķinās, apsverot jūsu izvirzīšanu amatam?

Nē.

3. Kādi būtu pamatmērķi, ko Jūs censtos sasniegt savu pilnvaru laikā Eiropas Centrālajā bankā?

Mans galvenais mērķis būtu īstenot ECB pilnvaras attiecībā uz cenu stabilitāti, vienlaikus saglabājot centrālās bankas neatkarību. Otrs mērķis būtu veicināt rūpīgas, uz datiem balstītas analīzes kultūru, lai analizētu monetāro politiku un uzlabotu to, kā arī palīdzētu risināt jaunās problēmas, piemēram, saistībā ar digitālajām norisēm vai klimata pārmaiņām. Šāda pieeja būtu noderīga gaidāmajā monetārās politikas sistēmas pārskatīšanā. Visbeidzot,

es censtos labāk informēt sabiedrību par ECB politiku, lai vairotu iedzīvotāju izpratni par ECB lēmumiem un to pamatojumu, vienlaikus esot gatavai uz klausīt kritiku.

B. ECB monetārā politika

4. Kā, jūsuprāt, ECB vajadzētu īstenot savu monetāro politiku pašreizējās makroekonomiskajos apstākļos? Kā jūs vērtējat ECB darbības rezultātus tās primārā — cenu stabilitātes uzturēšanas — mērķa sasniegšanas kontekstā? Vācijas Ekonomikas ekspertu padome kopš 2017. gada iestājas par “apvērsumu” monetārās politikas jomā. Kāds ir jūsu viedoklis? Vai jūs varētu raksturot šo apvērsumu?

Pēdējo 20 gadu laikā ECB ir ļoti sekmīgi sasniegusi savu galveno mērķi — cenu stabilitāti. Faktiski vidējā SPCI inflācija šajā laikposmā ir bijusi 1,7 %, kas kopumā atbilst inflācijas līmenim, kurš ir zem 2 %, bet tuvu tam. Tas ir ievērojams sasniegums, jo panākts grūtos laikos, tostarp pieredzot lielāko finanšu krīzi kopš Lielās depresijas. Galvenie draudi šajā laikposmā nebija pārmērīga inflācija, kā daži sākotnēji baidījās, bet drīzāk deflācijas spiediens pēc finanšu krīzes. ECB apņēmīgā politika spēja novērst šos deflācijas riskus. Kad procentu likmes sasniedza nulles zemāko robežu, ECB nācās atgriezties pie netradicionālas monetārās politikas, kas kopumā izrādījās ļoti veiksmīga. Visos šajos gados ECB politikas veidošanā vadījās no savām pilnvarām un vienmēr stingri palika to ietvaros. Pētījumi liecina, ka ECB politika ir veicinājusi ne tikai augstāku inflāciju, bet arī augstāku ekonomikas izaugsmi un zemāku bezdarba līmeni.

Pašreizējo situāciju raksturo globāla lejupslīde, kas saistīta ar pieaugošo nenoteiktību, reaģējot uz tirdzniecības konfliktu un draudošo *Brexit*. Lejupslīde atspoguļojas ražošanas jomas vājumā un mazākā pieprasījumā pēc investīcijām. Tā rezultātā ir palēninājusies arī izaugsme eurozonā. Līdz šim daudzās valstīs pakalpojumu nozares izaugsme joprojām ir stabila un patēriņa pieaugums un darba tirgus ir stabils. Tomēr pastāv risks, ka ražošanas nozares vājums var izplatīties arī uz citām ekonomikas nozarēm, graužot patērētāju un uzņēmumu uzticēšanos un līdz ar to arī patēriņu un investīcijas.

Tā kā ECB uzdevums ir saglabāt cenu stabilitāti eurozonā, tai ļoti rūpīgi jāseko līdzi šīm norisēm. Inflācijas spiediens ir samazinājies, un pašreizējā ekonomikas attīstība var vēl vairāk palielināt spiedienu lejupējā virzienā. Pašreizējās prognozes nākamajiem pāris gadiem liecina, ka inflācija joprojām neatbilst ECB mērķim. Tādēļ joprojām būs vajadzīga atbalstoša monetārā politika. Vienlaikus uzmanīgi jāvēro blakusparādības, lai pārlicinātos, ka pozitīvās ietekmes un blakusparādību līdzsvars saglabājas pozitīvs.

Vācijas Ekonomikas ekspertu padomes ekonomiskās prognozes 2017. un 2018. gadam ļoti atšķīrās no pašreizējās situācijas. Savulaik šī padome prognozēja ievērojamu patēriņa cenu kāpumu tuvākajā laikā. 2017. gada eurozonas inflācijas prognoze laikposmā no 2016. gada novembra līdz 2017. gada martam tika palielināta par 0,6 procentpunktiem, t. i. no 1,3 % līdz 1,9 %.

Tā kā eurozonas izaugsmes dinamika ievērojami palēninājās, šis cenu dinamikas pieaugums neīstenojās. Vācijas Ekonomikas ekspertu padome savā jaunākajā 2019. gada novembrī publicētajā ziņojumā to arī ir atzinusi. Tādēļ šajā posmā nebūtu piemēroti rīkot kādu monetārās politikas apvērsumu. Monetārās politikas noteikumi (piemēram, labi zināmais

Teilora noteikums), uz ko norādīja Vācijas Ekonomikas ekspertu padome, būtu jāuzskata par pozitīvu, nevis normatīvu konceptu. Jo īpaši šo noteikumu novērtēšana balstās uz stabilu pamatā esošo struktūru. Ja pamatā esošajās sērijās ir strukturāls lūzums, noteikumus nevar izmantot, lai novērtētu pašreizējās politikas nostājas atbilstību.

Vācijas ekspertu padome ir uzsvērusi monetārās politikas iespējamās blakusefektus, kas ir apspriesti arī ECB Padomē, jo tie var ietekmēt monetārās politikas transmisiju. Viens piemērs ir iespējamā blakusietekme uz finanšu stabilitāti. Ieildzis zemu procentu likmju periods ietekmē nekustamā īpašuma cenas, un ESRK jau izteikusi brīdinājumus un ieteikumus vairākām dalībvalstīm saistībā ar iespējamiem pārspīlējumiem mājokļa īpašuma tirgū. Šāda neaizsargātība galvenokārt ir jārisina ar makroprudenciālās politikas palīdzību, ko var arī pielāgot konkrētajām situācijām atsevišķās valstīs. Turklāt pārmērīgi augstie novērtējumi, jo īpaši lielpilsētu teritorijās, atspoguļo arī migrāciju uz lielām pilsētām un nepietiekamu mājokļu piedāvājumu. Tāpēc ir vajadzīga daudz plašāka reakcija ar politikas līdzekļiem, tostarp makroprudenciālās un mājokļu politikas jomās.

5. Ko jūs domājat par ECB Padomes 12. septembrī pieņemto stimulēšanas pasākumu kopumu un lēmumu par turpmāko virzību? Kā, jūsuprāt, šis lēmums tika pieņemts, jo īpaši ņemot vērā dažu ECB Padomes locekļu publiski paustos iebildumus pēc lēmuma pieņemšanas? Vispārīgāk runājot, kāds ir jūsu viedoklis par monetārās politikas lēmumu pieņemšanas veidu pagātnē, un vai jūs domājat, ka tas būtu jāmaina, turklāt ja jā, tad kā?

ECB Padomes septembrī pieņemtie lēmumi atspoguļoja pēdējo mēnešu laikā novēroto ekonomikas izaugsmes palēnināšanos. Ņemot vērā zemāku inflācijas spiedienu, šos lēmumus var pamatot ar pašreizējiem inflācijas datiem, kā arī ar inflācijas prognozēm vidējā termiņā, kas vēl netuvojas mērķim, proti, līmenim, kurš ir mazāks par 2 %, bet tuvu tam.

Lēmumi atspoguļo arī grūtības saglabāt monetāro stimulu, ja procentu likmes ir tuvu faktiskajai zemākajai robežai. Ar pieņemto pasākumu kopumu būtu jāspēj sniegt turpmāku atbalstu reālajai ekonomikai, saglabājot labvēlīgus finansēšanas nosacījumus. Nākotnes norādes tika precīzi pielāgotas, turpmākos pasākumus tieši sasaistot ar inflācijas prognozēm, kas nodrošina lielāku pārredzamību attiecībā uz ECB reaģēšanas funkciju un ļauj tirgus dalībniekiem vieglāk paredzēt, kā ECB reaģēs uz izmaiņām pamatā esošajos datos. Lēmumi par procentu likmēm tiek aplūkoti atbildē uz nākamo jautājumu.

No plašsaziņas līdzekļu sniegtās informācijas es saprotu, ka ECB Padome vienprātīgi vienojās, ka pašreizējā situācijā ir vajadzīga atbalstoša monetārās politikas nostāja. Es pilnībā piekrītu šim viedoklim. Tomēr viedokļi atšķīrās attiecībā uz konkrētiem monetārās politikas instrumentiem, jo īpaši attiecībā uz nepieciešamību atsākt aktīvu iegādi. Šādas domstarpības drīzāk atspoguļo sarežģīto situāciju, nevis problēmas lēmumu pieņemšanas procesā. Faktiski ECB Padomes lēmumu pieņemšanas procesu es vērtēju ļoti pozitīvi. Es saprotu, ka lēmumi tika pieņemti saskaņā ar noteikumiem pēc tam, kad visiem, tostarp Padomes locekļiem bez balsstiesībām, bija iespēja tikt uzklautiem.

6. Kā jūs vērtējat zemo procentu likmju ietekmi? Vācijas Ekonomikas ekspertu padome bieži ir brīdinājusi par inflācijas spiedienu sakarā ar ECB monetārās politikas nostāju un ieteikusi palielināt procentu likmes. Kā jūs skaidrojat, ka inflācijas spiediens nav īstenojies, un kādas

ir šo hipotētisko prognožu sekas?

Kopumā pieredze ar zemām un pat negatīvām procentu likmēm eurozonā šķiet vērtējama pozitīvi. Liekas, ka atsaucēs likmju pārņemšana uz finansēšanas nosacījumiem ir noritējusi netraucēti, sniedzot labumu ekonomikai.

Tomēr zemas procentu likmes ir radījušas bažas iedzīvotājiem, kuri baidās, ka šīs zemās likmes apdraud viņu spēju uzkrāt līdzekļus, jo īpaši vecumdienām. Faktiski zemas procentu likmes atspoguļo ilgtermiņa pamattendences, piemēram, sabiedrības novecošanu un pāreju uz mazāk kapitālietilpīgām nozarēm, un tās nevar saistīt vienīgi ar monetāro politiku. Jebkurā gadījumā ECB politikas likmju paaugstināšana diez vai veicinātu iedzīvotāju situācijas uzlabošanu.

ECB Padome uzmanīgi novēro negatīvās blakusparādības un ir apliecinājusi gatavību pret tām vērsties. ECB lēmumu ieviest daudzpakāpju sistēmu attiecībā uz atlīdzību par rezervēm var aplūkot šajā kontekstā, jo tas samazina slogu bankām, ko rada negatīvi atlīdzināma rezervju pārpalikuma turēšana centrālajā bankā.

Pēdējo gadu pieredze liecina, ka faktiskā nulles zemākā robeža ir zemāka par nominālo nulles likmi. Tomēr ir iespējama tāda procentu likme, zem kuras monetārā politika var kļūt mazāk efektīva. Tas atspoguļo zemu un negatīvu procentu likmju iespējamo negatīvo ietekmi uz banku rentabilitāti, kas var ierobežot monetārās politikas transmisiju uz reālo ekonomiku. Protams, šī ietekme ir atkarīga arī no jautājuma par to, vai negatīvas procentu likmes var tikt pārnestas uz uzņēmumiem un mājsaimniecībām, kas šķiet sarežģīti, jo īpaši attiecībā uz mazumtirdzniecības klientiem. Kopumā rentabilitāti, visticamāk, vairāk ietekmēs ienesīguma līknes slīpums nekā procentu likmju līmenis. Turklāt, kā liecina nesenie pētījumi, banku rentabilitāte, visticamāk, gūs labumu no mazāka aizdevumu saistību nepildīšanas gadījumu skaita, pateicoties labvēlīgākai ekonomiskajai videi. Lai gan banku rentabilitāte nav monetārās politikas mērķis, nerentabla banku nozare var kļūt par kavēkli monetārās politikas transmisijai.

Perspektīvas 2017. un 2018. gadā, kad Vācijas Ekonomikas ekspertu padome iestājās par aktīvu iegādes agrāku izbeigšanu un informēšanu par normalizācijas stratēģiju, bija ļoti atšķirīgas no šodienas situācijas. Tolaik ražošanas apjoma pieaugums bija potenciāla līmenī vai, iespējams, pat augstāks par to. Laika gaitā tas būtu varējis stimulēt straujāku patēriņa cenu dinamiku, kas, ja tā būtu izrādījusies ilgtspējīga un ilgstoša, arī kādā brīdī būtu attaisnojusi stingrāku monetārās politikas nostāju. Tomēr jānorāda, ka Vācijas padome tolaik procentu likmju palielināšanu nemaz neatbalstīja. Tā vienkārši pauda bažas, ka nākotnē šāds palielinājums varētu notikt pārāk vēlu. Vācijas padomes prognozes par inflāciju kopumā bija tādas pašas kā citas prognozes, tostarp ECB prognozes.

Ņemot vērā manu nomināciju, es atturējos parakstīt tās jaunākā ziņojuma daļas, kas attiecas uz monetāro politiku. Jāņem vērā, ka ziņojumā šoreiz netika prasīta normalizācija. Tomēr Vācijas padome neatbalstīja aktīvu iegādes atsākšanu.

7. Aprit divdesmit gadi kopš euro ieviešanas. Vai, jūsaprāt, ir pienācis laiks pārskatīt ECB monetārās politikas sistēmu?

Kopš euro ieviešanas ECB monetārā politika izrādījies ļoti sekmīga. ECB spēja sasniegt cenu stabilitātes mērķi pat dziļu krīžu, tirgus sadrumstalotības un banku bankrota laikā. Tomēr aizvadīto divdesmit gadu laikā makroekonomika un monetārā politika ir ievērojami attīstījusies. Monetāro instrumentu kopums ir paplašinājies, lai risinātu monetārās politikas problēmas situācijā, kad likmes ir tuvu nulles zemākajai robežai. Lai gan pašreizējais regulējums ir bijis veiksmīgs cenu stabilitātes saglabāšanā eurozonā, instrumentu pielāgošana ir kļuvusi sarežģītāka.

Iepriekšējā ECB monetārās politikas regulējuma pārskatīšana notika 2003. gadā. Tādēļ šķiet lietderīgi veikt visaptverošu pārskatīšanu ar mērķi panākt, ka ECB monetārās operācijas pēc iespējas labāk nodrošina cenu stabilitātes mērķa sasniegšanu. Tāpēc es pilnībā atbalstu *Christine Lagarde* nodomu tuvākajā nākotnē sākt stratēģisku pārskatīšanu, un es labprāt sniegšu savu ieguldījumu tajā. Svarīgi ir tas, lai šāda pārskatīšana būtu balstīta uz iepriekšējo monetārās politikas pasākumu rūpīgu novērtējumu, ņemot vērā to spēju sniegt ieguldījumu bankas pilnvaru īstenošanā. Tam būtu jāattiecas arī uz tādu iespējamo blakusefektu analīzi, kuri var ietekmēt monetārās politikas transmisiju.

Kā Valdes locekle es labprāt atklāti apspriedīšu šos jautājumus ECB Padomē un kopā ar ECB darbiniekiem. Svarīgi ir panākt, lai jebkādas izmaiņas monetārās politikas sistēmā patiešām radītu uzlabojumus. Atsevišķos gadījumos var būt vēlami precizējumi. Kopumā būtu jāapzinās, ka centrālās bankas uzticamību var negatīvi ietekmēt darbības mērķa korigēšana apstākļos, kad to ir grūti sasniegt. Tādēļ visas korekcijas būtu jāveic ļoti rūpīgi un balstoties uz stingru empīrisku pamatu.

8. Kā Jūs nodrošināsiet pārredzamību aktīvu iegādes programmas (APP) īstenošanā? Vai piekrītat, ka ar aktīviem nodrošinātu vērtspapīru iegādes programmā (ABSPP) un nodrošināto obligāciju iegādes trešajā programmā (CBPP3) būtu iespējams nodrošināt lielāku pārredzamību?

Pārredzamība ir ļoti svarīga jebkurai centrālās bankas darbībai un nodrošina pārskatatbildību, kā ECB to vienmēr atzinusi. Vienlaikus atbilstīga pārredzamības līmeņa nodrošināšanai nepieciešams, lai ECB veiktu zināmas līdzsvarošanas darbības.

No vienas puses, pārredzamības ierobežojumi ir pamatoti, ja ir risks, ka tā var ierobežot monetārās politikas efektivitāti. Jo īpaši jāizvairās no tā, ka finanšu dalībnieki apstaidz centrālo banku, kā tas varētu notikt, ja tiktu publicēti dati par noteiktu vērtspapīru turējumiem.

No otras puses, ECB būtu jāsniedz tās darbību novērtēšanai nepieciešamā informācija. Šajā nolūkā ECB nodrošina augstu pārredzamības līmeni attiecībā uz monetārās politikas īstenošanu, tostarp aktīvu iegādes programmu (APP). Konkrēti, ECB savā tīmekļa vietnē publicē ikmēneša iegādes un kopējo turējumu apjomus, kā arī dzēšanu daļījumā pa programmām.

Pēc manām domām, pašreizējais pārredzamības līmenis kopumā saprātīgā veidā atspoguļo kompromisu starp pārskatatbildību un bažām par monetārās politikas efektivitātes ierobežošanu.

9. Kā jūs vērtējat riskus, kas saistīti ar uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programmu (USAIP)? Kā Jūs vērtējat pašlaik pieaugošo CSPP daļu primārajā tirgū un vienlaicīgi publiskā sektora aktīvu iegādes programmas pašlaik sarūkošo daļu sekundārajā tirgū?

Kopš 2016. gada ECB saskaņā ar uzņēmumu sektora iegādes programmu (CSPP) pērk privātā, nefinanšu sektora obligācijas. Kopumā CSPP mērķis ir tiešāk uzlabot uzņēmumu finansēšanas nosacījumus eurozonā, tādējādi ietekmējot investīcijas un līdz ar to reālo ekonomiku.

Iegādi veic gan primārajā, gan sekundārajā tirgū, pamatojoties uz konkrētiem atbilstības kritērijiem, tostarp emisiju un emitentu daļas ierobežojumiem. Tas nodrošina, ka tiek iegādāti tikai aktīvi ar pienācīgu kredītkvalitāti.

Atkarībā no tirgus apstākļiem var atšķirties iegādes daļa primārajā un sekundārajā tirgū, kā arī pa ECB instrumentiem. Šādas atšķirības atspoguļo elastību, kas vajadzīga raitai APP īstenošanai, jo īpaši ņemot vērā apsvērumus par tirgus likviditāti un emisijas modeļiem. Lai nodrošinātu sakārtotus tirgus apstākļus, portfeļa dalījums pa dažādiem politikas instrumentiem un jurisdikcijām jāpielāgo programmas parametriem. Šīs atšķirības neliecina par izmaiņām APP kalibrēšanā: ECB ir paziņojusi, ka tā var turpināt neto pirkumus ilgākā laikposmā, ievērojot pašreizējos programmas parametrus.

Tomēr attiecībā uz CSPP pastāv risks, ka daži uzņēmumi varētu tikt uzskatīti par prioritāriem salīdzinājumā ar citiem, jo īpaši lielāki uzņēmumi salīdzinājumā ar mazākiem. Tādēļ ECB nodrošina, ka tiek iegādāts plašs uzņēmumu obligāciju klāsts, tostarp arī mazākas emisijas. Jānorāda gan, ka mazāki uzņēmumi parasti obligācijas neemitē vispār. Tomēr ir pierādījumi, kas liecina, ka pozitīvā ietekme uz finansējuma izmaksām rada plašāku ietekmi un labumu gūst arī mazie un vidējie uzņēmumi.

Kopumā CSPP tvērums ir atkarīgs no tirgus finansējuma nozīmes eurozonas uzņēmumiem. Tā kā obligācijām ir salīdzinoši neliela nozīme uzņēmumu finansēšanā, arī CSPP tvērums ir ierobežots.

10. Kā, jūsuprāt, ECB var veicināt ekonomikas izaugsmi, ekoloģisko pāreju un pilnīgu nodarbinātību, vienlaikus pildot savu primāro uzdevumu — uzturēt cenu stabilitāti? Vai, jūsuprāt, ir iespējams veikt papildu monetārās politikas pasākumus, kas palielinātu tās pozitīvo ietekmi uz reālo ekonomiku?

Lai gan ECB politikai pirmkārt un galvenokārt ir jābalstās uz tās galveno mērķi uzturēt cenu stabilitāti, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 127. panta 1. punktā, tajā pašā pantā ir piebilsts, ka, "neietekmējot šo mērķi, ECBS atbalsta vispārējo ekonomikas politiku Savienībā, lai palīdzētu sasniegt Savienības mērķus, kas noteikti Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā".

Kopumā monetārā politika, kas veicina cenu stabilitāti, visticamāk, sekmēs arī ekonomikas izaugsmi un nodarbinātību. Bez ECB politikas nebūtu bijis iespējams eurozonā pēdējos gados radīt miljoniem darbvieta. ECB ļoti atbalstošā monetārā politika ir stiprinājusi patērētāju izdevumus un privātās investīcijas eurozonā, tādējādi veicinot ekonomikas izaugsmi un samazinot bezdarbu. Septembrī īstenotie ECB monetārās politikas pasākumi vēl

vairāk palīdzējuši nodrošināt ļoti labvēlīgus finansēšanas nosacījumus. Tādējādi ECB pasākumi turpina veicināt reālo ekonomiku.

ECB pašlaik izstrādā savu viedokli par to, kā tā varētu atbalstīt klimata politikas virzienus. Šajā nolūkā tā piedalās finanšu sistēmas ekoloģizācijas tīklā (NGFS), kurš apvieno lielu grupu centrālo banku, uzraudzītāju un starptautisko iestāžu. Šajā grupā tā izstrādā viedokļus par attiecīgajiem klimata pārmaiņu aspektiem un to, kā centrālā banka un uzraudzības politikas virzieni var veicināt gan pielāgošanos klimata pārmaiņām, gan palīdzēt tās mazināt. Tā kā šis darbs, šķiet, vēl arvien ir agrīnā stadijā, es ar nepacietību gaidu iesaistīšanos šajās debatēs.

Lai gan diskusijas centrālajās bankās šajā posmā šķiet vairāk vērstas uz klimata pārmaiņu radīto risku uzraudzību un pārvaldību, ECB monetārās politikas puse saskaras ar jautājumu par to, kā savā analīzē integrēt ar klimata pārmaiņām saistītās norises un vai un kā tā var veicināt klimata pārmaiņu mazināšanu, tostarp ar savu aktīvu iegādes programmu.

Viens no risināmiem aspektiem būtu aktīvu riska novērtējums attiecībā uz klimata riskiem (CRR), kā arī ietekme uz finanšu stabilitāti. Klimata risks ir jāiekļauj riska modeļos. Ir jādara vairāk, lai saprastu, kā to paveikt. Pamatojoties uz šādiem modeļiem, ECB šādi riska faktori būtu jāņem vērā arī tās mikroprudenciālās un makroprudenciālās uzraudzības uzdevumos, kā arī aktīvu iegādes programmu diskontu novērtēšanā. Sarežģītāks ir jautājums par to, vai ECB savās aktīvu iegādes programmās būtu jādod priekšroka “zaļajām”, nevis “brūnajām” obligācijām (par šo jautājumu skatīt nākamo atbildi).

11. Kas, jūsuprāt, ir jādara, lai finansētu Eiropas zaļo kursu? Kā jūs vērtējat ECB politikas ietekmi uz klimata pārmaiņām? Vai, jūsuprāt, ECB būtu jāpanāk savas aktīvu iegādes atbilstība ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem un Parīzes klimata nolīgumam? Vai ECB aktīvu iegādes programmās būtu jāņem vērā ES taksonomijas regulējums? Kāda varētu būt ECB loma finanšu sistēmas ekoloģizācijas tīklā?

Jaunā Eiropas Komisija pamatoti noteikusi Eiropas zaļo kursu par vienu no savām galvenajām prioritātēm. Ņemot vērā problēmas globālo raksturu, sadarbība ir vajadzīga ne vien Eiropas, bet arī visas pasaules līmenī. Jebkurā gadījumā šis jautājums ir steidzams, un tāpēc visiem ekonomikas politikas dalībniekiem, tostarp centrālajām bankām, cīņa pret klimata pārmaiņām ir jāiekļauj savās darba kārtībās.

Eiropas politikas veidotāji tādējādi var panākt pārmaiņas, risinot šo problēmu visi kopā. Piemēram, EIB būs svarīga loma ar klimatu saistītu investīciju finansēšanā. Saskaņā ar Komisijas plāniem šīs darbības vēl pastiprinās ar ES budžetu, kas arī saistībā ar ilgtspējīgas Eiropas investīciju plānu var sniegt būtisku atbalstu pārejas finansēšanai. Būs vajadzīgi papildu centieni, lai mobilizētu privātos līdzekļus, ko varētu panākt ar līdzfinansēšanas struktūrām. Vēl viens svarīgs elements Eiropas zaļā kursa finansēšanā ir ES rīcības plāns ilgtspējīgas izaugsmes finansēšanai.

Pareiza aktīvu klasifikācija pēc to ilgtspējas ir būtiska, pieņemot lēmumus par investīcijām. Zaļo investīciju taksonomija ir šo darbību pamatā un palīdz pasargāt no t. s. “zaļās tukšvārdības”. Šī taksonomija, kad tā būs pieņemta un īstenota, veidos pamatu jebkādi ilgtspējīgu investīciju politikai un turpmākiem pasākumiem šajā jomā.

Lielākā daļa ekonomistu piekrīt, ka oglekļa cenas noteikšana ir visefektīvākais veids, kā īstenot klimata politiku un sasniegt Parīzes nolīguma mērķus (sk. arī Vācijas Ekonomikas ekspertu padomes šā gada īpašo ziņojumu par oglekļa cenas noteikšanu). Padarot oglekļietilpīgas darbības dārgākas, oglekļa cena radītu pareizos stimulus privātpersonām un uzņēmumiem, kā arī inovācijai. Turklāt ekoloģiskajai pārejai ir vajadzīgas privātās un publiskās investīcijas (piemēram, infrastruktūrā un pētniecībā un izstrādē), kā arī nevēlamu sadales efektu sociālās ietekmes mazināšana. Šā iemesla dēļ valda arī plaša vienprātība par to, ka ieņēmumi no oglekļa cenas lielā mērā būtu jāatgriež pārdalošu izdevumu veidā. Visaptveroša oglekļa cenu noteikšanas sistēma principā nodrošina pienācīgus stimulus pārvirzīt kapitāla plūsmas vēlamajā virzienā. Tāpēc valdību prioritātei vajadzētu būt oglekļa cenas ieviešanai visās ekonomikas nozarēs.

Ekoloģiskā pāreja ietekmēs makroekonomisko vidi, kurā ECB darbojas. Tādēļ tai ir jāpārdomā sava loma šajā mainīgajā vidē, vienlaikus skaidri paliekot savu pilnvaru ietvaros. Lēmums pievienoties finanšu sistēmas ekoloģizācijas tīklam, kā minēts iepriekš, ir pirmais solis šajā sakarā un skaidri apliecina ECB gatavību veicināt dialogu un izstrādāt politikas virzienus attiecībā uz centrālajām bankām un uzraudzītājiem. Es saprotu un atzinīgi vērtēju ECB aktīvo lomu šajā tīklā. *Christine Lagarde* ir izrādījusi lielu atvērtību klimata pārmaiņu jautājumam un noteikti uzsāks debates par to, kā ECB savu pilnvaru ietvaros var sniegt ieguldījumu klimata pārmaiņu problēmas risināšanā. Es ar lielu prieku iesaistīšos šajās debatēs.

Līdz šim ECB aktīvu iegādes pamatā bijis tirgus neitralitātes princips. Kā *Christine Lagarde* nesen rakstīja vēstulē Eiropas Parlamenta deputātam *E. Urtasun*, "tirgus neitralitātes darbības koncepcija tika uzskatīta par vispiemērotāko, lai, no vienas puses, nodrošinātu ECB monetārās politikas pasākumu efektivitāti no cenu stabilitātes viedokļa un, no otras puses, ievērotu atvērtas tirgus ekonomikas principu". Kā minēts šajā vēstulē, monetārās politikas regulējuma pārskatīšanu izmantos arī, lai apsvērtu jautājumu par ilgtspējas apsvērumu integrēšanu.

Jāatzīmē, ka pašreizējā aktīvu iegādes programma jau nodrošina labvēlīgus finansēšanas nosacījumus uzņēmumiem un valdībām ekoloģiskās pārejas finansēšanai. Faktiski ECB iegādājamās ievērojamo daudzumu valsts un privāto zaļo obligāciju. Šīm zaļajām obligācijām kļūstot arvien nozīmīgākām tirgū, uzlabosies noteiktu tirgu likviditāte un tas automātiski nozīmēs zaļo obligāciju pieaugošu nozīmi *APP*.

Priekšroka došana zaļajām obligācijām tomēr būtu rūpīgi jāizvērtē. Tā varētu radīt pārslodzi centrālajai bankai, kuras lēmumu pamatā jābūt tās uzdevumam nodrošināt cenu stabilitāti.

12. Vai, jūsuprāt, ECB būtu jāiegādājas vairāk EIB obligāciju, lai saskaņā ar savu primāro un sekundāro mērķi palīdzētu finansēt ES investīcijas?

EIB un citu pārvalstisku iestāžu emitētās obligācijas jau ir daļa no publiskā sektora iegādes programmas, un arī tās tiks pirktas atsāktās aktīvu iegādes ietvaros. Saskaņā ar noteikumiem ECB iegādājamās šīs obligācijas otrreizējā tirgū, ievērojot maksimālo iepirkuma limitu, kas tagad ir 50 %. Pašlaik šādas obligācijas veido 12 % no kopējās iegādes. Palielinoties EIB obligāciju emisijai, EIB obligāciju daļu aktīvu iegādē, iespējams, varētu palielināt saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem.

13. Kā jūs vērtējat ārkārtas likviditātes palīdzības (ELA) īstenošanu? Kā varētu uzlabot procesu, kura rezultātā tiek pieņemti lēmumi par ELA piešķiršanu?

Ārkārtas likviditātes palīdzībai (ELA) ir izšķiroša nozīme krīzes situācijās. To izņēmuma kārtā piešķir maksāspējīgām bankām, kuras saskaras ar īstermiņa likviditātes problēmām un kuras nevar paļauties uz galvenajiem refinansēšanas darījumiem, piemēram, atbilstīga nodrošinājuma trūkuma dēļ.

Tika nolemts ELA darbības veikt valsts līmenī (sk. ECBS Statūtu 14. panta 4. punktu). Tas nozīmē, ka ELA izmaksas un riski arī tiek segti valsts līmenī. Lai izvairītos no tā, ka ELA traucē ECB mērķu īstenošanu, pastāv vairāki aizsardzības pasākumi atkarībā no paredzētā atbalsta apmēra, kuru rezultātā pat var tikt aizliegts veikt darījumus, ja tiek uzskatīts, ka tie var traucēt Eurosistēmas vienotās monetārās politikas īstenošanu. Vienošanās par ELA, ko pieņēma 2017. gada jūlijā, nosaka pienākumu sadalījumu un kārtību informācijas apmaiņai, lai novērstu jebkādas šādas traucējumus.

Kopumā ELA ir izrādījusies efektīva, risinot īstermiņa likviditātes problēmas eurozonas finanšu iestādēs. Ņemot vērā pārrobežu blakusietekmi, jo īpaši attiecībā uz likviditātes stresu, nākotnē varētu apspriest iespēju ELA sniegt Eiropas līmenī. Tā kā banku savienības izveides pabeigšanas un kapitāla tirgu savienības izveides procesā Eiropas banku un kapitāla tirgus kļūs arvien integrētāks, rodas papildu argumenti par labu tam, lai šo ārkārtas likviditātes nodrošināšanas svarīgo funkciju pārceltu pārvalstiskā līmenī. Tas varētu arī atvieglot koordināciju ar citām iestādēm, piemēram, SRK, krīzes situācijās. Ir paustas bažas, ka tas varētu palēnināt likviditātes nodrošināšanu krīzes situācijas vidū. Šādas bažas būtu jāņem vērā.

14. Kā, jūsuprāt, būtu jārīkojas ECB, risinot ar virtuālajām valūtām saistītos jautājumus? Kādas iespējas un riskus saskatāt attiecībā uz virtuālajiem aktīviem? Kāds, jūsuprāt, būtu piemērots tiesiskais regulējums virtuālajām valūtām (un jo īpaši “stabilmonētām”)?

Pēdējās desmitgadēs ir izstrādāts liels skaits virtuālo valūtu, pamatojoties uz blokķēžu un sadalītās virsgrāmatas tehnoloģijām. Līdz šim šīs virtuālās valūtas nav spējušas pildīt naudas funkcijas, galvenokārt sakarā ar to ļoti nepastāvīgo vērtību. Tāpēc lielāko daļu virtuālo valūtu nevar efektīvi izmantot kā maiņas līdzekli, un tās drīzāk uzskatāmas par spekulatīviem aktīviem.

Nesenākās privātās iniciatīvas, jo īpaši uzņēmuma “Facebook” un “Libra Association” iniciatīva “Libra”, ir uzlabojums divos aspektos salīdzinājumā ar iepriekšējām virtuālajām valūtām, piemēram, “Bitcoin”: tās ir nodrošinātas ar aktīviem, kas stabilizē to vērtību (tāpēc tās sauc par “stabilmonētām”), un tās balstās uz milzīgiem savu nodrošinātāju, piemēram, “Facebook”, tīkliem. Stabilmonētas var atvieglot maksājumus, jo īpaši globālā kontekstā, samazinot to izmaksas un palielinot ātrumu. Turklāt tām var būt noderīga loma jaunattīstības valstīs, kur daudziem cilvēkiem nav pieejamas bankas, bet viņi var izmantot savas mobilās ierīces maksājumu veikšanai.

Tomēr šīs stabilmonētas ir saistītas arī ar būtiskiem riskiem. Tās ir jauna tehnoloģija, kas ne tuvu nav pilnībā pārbaudīta. Lai izmantotu to potenciālu, ir jānovērš tām raksturīgie riski. Patērētāji var saskarties ar dažādiem riskiem attiecībā uz valūtas vērtību un likviditāti, kā arī

privātumu, jo maksājumu darījumi principā var būt saistīti ar citu informāciju attiecīgajā tīklā. Otrs būtiskākais risks attiecas uz nelikumīgu maksājumu, piemēram, teroristu finansēšanas vai nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas, risku, ko šajos apstākļos var būt grūti kontrolēt. Trešais risks attiecas uz finanšu stabilitāti. Atkarībā no konkrētām norisēm ieviešanas gaitā var sākties masveidīga atteikšanās no valūtas, kas izraisītu tās liela apjoma pārdošanu un, iespējams, ietekmētu pārējo finanšu sistēmu. Visbeidzot, arī atkarībā no konkrētā risinājuma, šīs stabilmonētas var ietekmēt monetārās politikas transmisiju.

Tāpēc ir svarīgi strādāt pie atbilstoša regulējuma noteikšanas. Svarīgi jautājumi būtu pārvaldība, finansiālā integritāte, drošība (tostarp aizsardzība pret kiberrisku), datu un patērētāju aizsardzība, kā arī finanšu stabilitāte. Tajā pašā laikā inovāciju nevajadzētu apslāpēt ar regulējumu, un tajā būtu jāievēro tādi principi kā „vienādi noteikumi viena veida uzņēmējdarbībai”, tehnoloģiskā neitralitāte un proporcionalitāte.

Ņemot vērā iespējamo lielumu un globālo izplatību, stabilmonētas viegli var kļūt sistēmiski nozīmīgas. Tas nozīmē, ka Eurosistēmas kompetencē būtu arī to pārraudzība. Viens no ECB pienākumiem ir arī veicināt maksājumu sistēmas netraucētu darbību, drošību un efektivitāti. Ņemot vērā stabilmonētu sistēmas globālo raksturu un pārrobežu mēroga darbību, jebkurai regulatīvajai pieejai ir jābalstās uz pasaules mēroga sadarbību. Tādēļ ļoti svarīgas ir pašreizējās iniciatīvas G7 grupas līmenī.

Virtuālo valūtu un jo īpaši stabilmonētu rašanos var uzskatīt par norādi uz pašreizējās maksājumu sistēmas neefektivitāti, un šī problēma būtu jārisina. ECB ir apņēmusies uzlabot maksājumu sistēmas, un tai būtu jāturpina to darīt arī turpmāk, pildot maksājumu sistēmu operatora, pārraudzītāja un pārmaiņu veicinātāja funkcijas.

15. Kā jūs vērtējat mijiedarbību starp maksājumu sistēmām un monetāro politiku? Kā, jūsaprāt, ECB kā emisijas centrālajai bankai būtu jārīkojas attiecībā uz centrālo mijieskaita darījumu starpniekiestādēm (CCP)?

Maksājumu sistēmām ir svarīga loma monetārās politikas īstenošanā. Ja, piemēram, stabilmonētas arvien vairāk izmantotu kā vērtības uzkrājēju un aizdevumi tiktu izsniegti arī tajās, iekšzemes monetārās politikas transmisija varētu tikt būtiski vājināta. Šajā konkrētajā gadījumā šādas vājināšanas pakāpe būtu ļoti atkarīga no tā, kādas valūtas tiek iekļautas rezervju grozā. Jebkurā gadījumā ECB ir ļoti ieinteresēta uzraudzīt privāto maksājumu sistēmu attīstību, lai saglabātu savu kontroli pār monetāro politiku.

Centrālie darījumu partneri (CCP) ir vēl viens svarīgs finanšu sistēmas dalībnieks. Aizvadīto desmit gadu laikā centralizētas tīrvērtes apjoma pieaugums ir palielinājis CCP sistēmisko nozīmi vairākās jurisdikcijās. Tāpēc pārskatītais tiesiskais regulējums (EMIR 2) būs svarīgs, lai samazinātu risku un palīdzētu novērst finanšu sistēmas sabrukumu nākotnē. EMIR 2 jo īpaši stiprinās ES uzraudzību attiecībā uz sistēmiski nozīmīgiem CCP, kas atrodas ārpus eurozonas, un veiks ievērojama apjoma euro denominēto instrumentu tīrvērti. Tas nodrošinās emisijas centrālo banku (proti, ECB eurozonā) iesaistīšanos, kuras varēs veikt pārraudzības darbības.

Vienotā uzraudzības mehānisma (VUM) regulā ir skaidri noteikts, ka ECB nav CCP uzraudzītāja. Tomēr pastāv cieša saikne starp centralizētu tīrvērti, maksājumu sistēmu un

ECB pilnvarām.

Pirmkārt, euro valūtas *repo* darījumu tirgus darbība, kas ir būtiska monetārās politikas transmisijai, lielā mērā ir atkarīga no *CCP*. Tādēļ ECB ir ļoti ieinteresēta izvairīties no traucējumiem euro valūtas *repo* darījumu tirgū, kas saistīti ar *CCP* vai ietekmē tos, vai arī mazināt šādus traucējumus. Otrkārt, *CCP* ir svarīga loma maksājumu sistēmā, jo caur tiem plūst lieli likviditātes apjomi, turklāt tie vienlaikus darbojas kā finanšu tirgus mezgli, caur kuriem var ātri izplatīties traucējumi. Treškārt, ECB var tikt aicināta sniegt ārkārtas likviditātes atbalstu bankām, kas piedalās *CCP*, vai arī pašiem *CCP*.

16. Cik nozīmīgi, jūsuprāt, turpmāk būs skaidras naudas darījumi salīdzinājumā ar digitāliem darījumiem?

Lai gan skaidras naudas izmantošana, visticamāk, turpinās samazināties, es uzskatu par maz ticamu tās izzušanu tuvākajos gados.

Dati skaidri apliecina bezskaidras naudas darījumu apjoma ievērojamu pieaugumu pēdējo gadu laikā. Digitalizācija un inovācija ir bijuši šā procesa galvenie virzītājspēki. Vienlaikus situācijas dalībvalstīs būtiski atšķiras, un skaidra nauda joprojām ir iecienītākais maksājumu instruments vairākos darījumu veidos. Noturīgā vēlme turpināt skaidras naudas izmantošanu ir saistīta ar tās unikālajām iezīmēm, piemēram, privātumu. Turklāt tās izmantošanai nav nepieciešama IT infrastruktūra. Nozīme var būt arī kultūras faktoriem.

Tāpēc es uzskatu, ka ir gan sagaidāma maksājumu paradumu strauja maiņa, tostarp arvien vairāk izmantojot t. s. digitālos makus, taču noteiktās valstīs un lietotāju grupās skaidra nauda, visticamāk, joprojām būs populāra.

17. Kāds ir jūsu viedoklis par euro banknotēm ar lielu nominālvērtību?

Parastu iedzīvotāju ikdienas dzīvē banknotēm ar lielu nominālvērtību nav lielas nozīmes. Tomēr tās var izmantot vērtības uzkrāšanai un maksāšanai par dārgām lietām. Vienlaikus tās var veicināt nelikumīgas darbības, jo ir iespēja nodot lielas summas ar mazām transportēšanas izmaksām.

Tāpēc visas Eurosistēmas centrālās bankas gada sākumā pārtrauca 500 EUR banknošu emisiju. Ir svarīgi precizēt, ka 500 EUR banknotes saglabā savu vērtību un ir likumīgs maksāšanas līdzeklis. Šādu banknošu apgrozība pakāpeniski samazināsies, un beigu beigās šīs banknotes tiks izņemtas no apgrozības.

Kopumā šīs izņemšanas ietekme uz iedzīvotājiem būs neliela. Likumīgas darbības varēs turpināt ar mazākas nominālvērtības banknotēm, savukārt nelikumīgas darbības, iespējams, pārvirzīsies uz digitālo jomu. Tādēļ digitālo maksājumu sistēmu kontrolei nākotnē var būt lielāka loma cīņā pret nelikumīgiem maksājumu darījumiem nekā atteikšanās no lielām banknotēm.

18. Kā jūs vērtējat neviendabīgos monetāros nosacījumus un kredītu pieejamību eurozonā, un kā tas, jūsuprāt, ietekmē vienotu ECB monetāro politiku?

Pirms pasaules finanšu krīzes šķīta, ka monetārie nosacījumi un kredītu pieejamība lielā

mērā ir konverģējuši, atvieglojot monetārās politikas transmisiju. Tomēr krīzes dēļ kreditēšanas nosacījumi dalībvalstīs kļuva krasi atšķirīgi, un tas apgrūtināja monetārās politikas transmisiju uz uzņēmumiem un mājsaimniecībām.

Pēdējos gados ir ievērojami uzlabojušies monetārie nosacījumi un kredītu pieejamība eurozonā, kas lielā mērā ir pateicoties ECB veiktajiem pasākumiem. Veicinošie pasākumi, kas sākās 2014. gada vidū, spēja ievērojami samazināt banku aizdevumu likmes eurozonā. Turklāt samazinājās arī to atšķirības starp valstīm, kas nozīmēja finanšu nosacījumu būtisku atvieglošanu uzņēmumiem un mājsaimniecībām visā eurozonā. Šie labvēlīgie finansēšanas nosacījumi ir veicinājuši banku aizdevumu pieaugumu, kas savukārt pozitīvi ietekmēja privātās investīcijas un patēriņu un tādējādi sekmēja spēcīgāku ekonomikas izaugsmi.

Kopumā, pateicoties ECB pasākumiem, vienotā monetārā politika eurozonā, kas tika traucēta krīzes laikā, tagad ir atjaunota. Viendabīgāki monetārie nosacījumi palīdzēja ECB aizsargāt tās monetārās politikas transmisijas mehānismu.

19. Vairākas ES dalībvalstis gatavojas pievienoties eurozonai. Kā, jūsaprāt, nākamajos desmit gados varētu nepieļaut atšķirību veidošanos starp eurozonas dalībvalstīm, ņemot vērā ekonomikas stāvokli kandidātvalstīs? Kāds ir eurozonas paplašināšanās vēlamais ekonomiskais scenārijs?

Euro ieviešanai ir vajadzīga pienācīga konverģences pakāpe. Tādēļ ECB un Eiropas Komisija regulāri publicē ziņojumus, kuros iztirzāti konverģences jomā gūtie panākumi tajās valstīs, kuras nav eurozonas dalībnieces. Tas ietver katras valsts progresu ceļā uz Māstrihtas kritēriju izpildi. Turklāt ziņojumos tiek analizēts arī tas, vai konverģences process ir ilgtspējīgs, savukārt tas ir atkarīgs arī no institucionāliem faktoriem.

Vēl vairāk — ņemot vērā banku savienības izveidi, euro ieviešana nozīmē dalību kopējā banku uzraudzībā, t. i., VUM. Tādēļ tiek sagaidīts, ka valstis, kas vēlas pievienoties euro, pirms euro ieviešanas cieši sadarbosies ar ECB banku uzraudzības jomā un izpildīs konkrētas reformu prasības. Ciešas sadarbības izveides process ir paredzēts VUM regulā un ECB lēmumā par šo jautājumu. Līdzko cieša sadarbība būs izveidota, ECB uzraudzīs nozīmīgas bankas valstī, sniedzot norādījumus valsts kompetentajai iestādei. Šīs rūpīgās un visaptverošās sagatavošanās mērķis ir nodrošināt vienmērīgu pāreju uz valūtas maiņas mehānismu un galu galā uz euro.

Saskaņā ar līgumiem tiek sagaidīts, ka visas ES dalībvalstis galu galā ieviesīs euro, izņemot vienīgi Apvienoto Karalisti un Dāniju, uz kurām attiecas nepiedalīšanās klauzula.

20. Kādi galvenie riski/iespējas turpmāk sagaida euro?

Pirmajos divdesmit euro pastāvēšanas gados vienotā valūta saskārās ar nopietnām problēmām. Tomēr Eiropas Ekonomikas un monetārās savienības (EMS) ietvaros tās izdevās ļoti veiksmīgi pārvarēt. Pēc 20 gadiem iedzīvotāju atbalsts euro ir rekordaugsts, proti, 76 % pauž atbalstu vienotajai valūtai. Pat krīzes kulminācijas brīdī atbalsts vienotajai valūtai iedzīvotāju un lielākās daļas Eiropas valstu vadītāju vidū joprojām bija augsts.

Euro ir sniedzis daudzas priekšrocības dalībvalstīm un to iedzīvotājiem: liels iekšējais tirgus,

kura pamatā ir monetārā stabilitāte, zemākas finansēšanas izmaksas, kā arī zemākas darījumu izmaksas un valūtas kursa riska neesamība pārrobežu tirdzniecībā un investīcijās. Protams, krīze palīdzēja atklāt nopietnas nepilnības eurozonas struktūrā finanšu, fiskālajā un ekonomikas aspektā. Finanšu sadrumstalotība, nepietiekami pretcikliska fiskālā politika un lēns strukturālo reformu temps radīja būtiskas problēmas eurozonai. Tomēr ir panākts būtisks progress, jo īpaši izveidojot banku savienību, tostarp kopīgu uzraudzību un vienotā neregulējuma mehānismu, kā arī ESM.

Vienlaikus ir vajadzīgi turpmāki pasākumi, lai ilgtspējīgā veidā stabilizētu eurozonu un pilnībā izmantotu vienotā tirgus priekšrocības. Kā mēs uzsvērām tā dēvētajā “7 plus 7 ziņojumā”, tam ir vajadzīga līdzsvarota pieeja, kas apvieno riska dalīšanu un tirgus disciplīnu. Konkrētāk, tas ietver banku savienības izveides pabeigšanu, tostarp kopīgu noguldījumu apdrošināšanas sistēmu un atbilstīgu regulējumu valstu riska darījumiem, padziļinātu kapitāla tirgu savienību, kā arī mainītu fiskālo sistēmu. Šādas reformas būtu jāpapildina ar stabilu un ilgtspējīgu ekonomikas politiku, kas veicina inovāciju, iekļautību un ekonomikas izaugsmi, vienlaikus nosakot klimata politiku par prioritāti.

Ģeopolitiskās problēmas, ko rada globālo lielvaru maiņa, nozīmē, ka Eiropai un eurozonai ir jāizveido spēcīgs pamats pašu mājās, lai turpinātu atbalstīt daudzpusējās pasaules kārtības saglabāšanu.

Eurozona saskaras arī ar vairākām strukturālām pārmaiņām, kas saistītas gan ar kriptovalūtu parādīšanos, digitalizāciju un kibersdrošību, gan ar cīņu pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju.

Savu pilnvaru ietvaros ECB var sniegt ieguldījumu šo problēmu risināšanā, apzinot notiekošās pārmaiņas un sniedzot pārdomātu analīzi un konsultācijas.

21. Kādi, jūsaprāt, ir paši svarīgākie riski un grūtības, ar ko būs jāsaskaras ECB?

Raugoties īstermiņā, eurozona ir piedzīvojusi ilgu izaugsmes periodu, bet tagad situācija vairs nav tik labvēlīga. Lielāka nenoteiktība pasaules ekonomikā, šķiet, ir šo norišu izšķirošais iemesls. Ja īstenosies kāds no negatīvajiem riskiem, piemēram, sakarā ar tirdzniecības konflikta jaunu eskalāciju, lejupslīdi var būt grūtāk novērst. Tomēr šāda scenārija iespējamību samazina monetārā atbalsta pasākumu augstais līmenis.

Ilgāka termiņa perspektīvā ECB būs jāpielāgojas strukturālām pārmaiņām tāpat kā jebkuram citam ekonomikas dalībniekam. Tas galvenokārt attiecas uz digitalizāciju un klimata pārmaiņām, kā arī uz procentu likmju strukturālu samazināšanos, kas ir globāla parādība sakarā ar sabiedrības novecošanos un pārmaiņām ražošanas struktūrās.

Riskantākas perspektīvas apvienojumā ar strukturāli zemākām likmēm padarīs monetārās politikas īstenošanu sarežģītāku. Tā kā svarīgākās politikas īstenošanas likmes jau tā ir zemas, ECB tradicionālo monetārās politikas instrumentu iespējas ir ierobežotas.

Tādējādi ECB monetārās politikas pasākumi būs jāīsteno, rūpīgi izvērtējot to ieguvumus un izmaksas, un jāņem vērā to ietekme gan uz ekonomikas un inflācijas prognozēm, gan uz finanšu stabilitāti. Ņemot vērā problēmas ilgtermiņā, ECB būs jāapspriež iespējas palīdzēt risināt strukturālas izmaiņas savu pilnvaru ietvaros. Gaidāmā ECB monetārās politikas

stratēģijas un darbības sistēmas pārskatīšana sniedz lielisku iespēju analizēt šos jautājumus.

Visbeidzot, situācijas sarežģītība nozīmē arī to, ka komunikācijai ar sabiedrību nākotnē būs jāpievērš lielāka nozīme. Dažās valstīs zemas procentu likmes tiek vērtētas ļoti kritiski, un šajā attīstībā vairo ECB. Pastāv risks, ka tas ilgtermiņā var mazināt uzticēšanos vienotajai valūtai. Pagātnē komunikācija galvenokārt bija vērsta uz finanšu tirgiem. Nākotnē nozīmīgākai vajadzētu kļūt komunikācijai ar plašāku sabiedrību. Ņemot vērā monetārās politikas ietekmi uz cilvēkiem, viņiem ir labāk jāizprot gan centrālo banku politikas nozīme, gan tās ierobežojumi. Tas attiecas arī uz vajadzību pēc labāka ekonomikas politikas pasākumu kopuma, lai sekmētu eurozonas ekonomikas attīstību.

22. Kādi ir ar Brexit saistītie riski finanšu stabilitātei? Kāda, jūsuprāt, ir ECB loma šo risku novēršanā?

Ilgās un nerezultatīvās sarunas par *Brexit* ir radījušas lielu nenoteiktību ES ekonomikā. Tas, visticamāk, ir mazinājis investīcijas un ekonomikas izaugsmi Apvienotajā Karalistē, tomēr zināmā mērā ir ietekmējis arī eurozonu. Neraugoties uz Apvienotās Karalistes dalības pagarināšanu līdz 2020. gada 31. gada janvārim, vēl arvien valda politiskā nenoteiktība un ir iespējams bezlīguma *Brexit*. Šāds scenārijs varētu radīt ievērojamu tirgus nestabilitāti, un nevar pilnībā izslēgt sistēmiskas sekas.

Centrālās bankas un finanšu iestādes šķiet labi sagatavotas šādam scenārijam, tāpēc sistēmisku seku risku var uzskatīt par nelielu. ES un valstu valdības ir veikušas drošības pasākumus iespējamo traucējumu novēršanai, jo īpaši attiecībā uz pārrobežu finanšu pakalpojumiem. Kritiski svarīgi jautājumi ir līgumu nepārtrauktība un centrālo darījumu starpnieku īstenotas tīrvērtes darbības.

ECB ir iesaistījies šajā procesā, un tai būtu jāturpina cieši uzraudzīt norises un jānovērtē riski eurozonas ekonomikā un finanšu sistēmai. Bankām un citiem privātā sektora dalībniekiem tika prasīts ieviest ārkārtas rīcības plānus un sagatavoties situācijai, kad vienošanās panākt neizdosies. Aizsardzības pasākumiem būtu jāpaliek spēkā līdz brīdim, kad būs pilnīga noteiktība par *Brexit*. Jebkurā gadījumā ECB saglabā labvēlīgus likviditātes nosacījumus un pietiekamu naudas līdzekļu apjomu, un tā varētu veikt atbilstošus pasākumus, lai nodrošinātu finanšu stabilitāti, ja finansējuma un likviditātes nosacījumi pasliktinātos.

23. Vai uzskatāt, ka pašreizējā ekonomikas pārvaldības sistēma veicina prociklisku fiskālo politiku? Vai pašreizējā sistēma nodrošina īstos stimulus publiskā sektora investīcijām? Kādas reformas, jūsuprāt, šai sistēmai būtu vajadzīgas? Kāds ir jūsu viedoklis par turpmāku Eiropas mēroga saskaņošanu uzņēmumu ienākuma nodokļu jomā?

Efektīva precikliska fiskālā politika ir viens no makroekonomikas stabilitātes pamatnosacījumiem. Valūtas savienībā fiskālā politika ir galvenais instruments asimetrisku satricinājumu novēršanai, jo visai eurozonai tiek piemērota vienota monetārā politika un šim nolūkam vairs nevar izmantot valūtas maiņas kursu. Tāpēc fiskālajiem noteikumiem ir jābūt pietiekami elastīgiem, lai varētu īstenot preciklisku politiku, vienlaikus novēršot pārmērīgu un

neilgtspējīgu valsts parādu un nodrošinot uzticēšanos saistību neuzņemšanās klauzulai (LESD 125. pants).

Kopumā pašreizējā situācija šķiet labvēlīga. Vairākām eurozonas valstīm ir izdevies sasniegt savus vidēja termiņa budžeta (*MTO*) mērķus, kas noteikti Stabilitātes un izaugsmes paktā, un pašlaik netiek piemērota neviena pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra (*EDP*). Tomēr panākumus valsts parāda līmeņa samazināšanā dažās valstīs nevar atzīt par pietiekamiem, jo fiskālo noteikumu ievērošana un izpilde nav bijusi optimāla. Lai gan valsts obligāciju ienesīgums salīdzinājumā ar iepriekšējiem laikiem ir ievērojami samazinājies, politisko vai ekonomisko satricinājumu gadījumā šī tendence var strauji pavērsties pretējā virzienā.

Kopumā ES fiskālā sistēma, tostarp Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumi, nav pilnībā attaisnojusi uz to liktās cerības. Līdzās pārmērīgajai sarežģītībai ir izrādījušies, ka ir grūti ticami aplēst strukturālo deficītu reāllaikā. Tādēļ sliktos laikos fiskālie noteikumi var būt pārāk stingri, bet labvēlīgos laikos tie var būt pārāk elastīgi. Skaidrs ir arī tas, ka nav uzticēšanās noteikumam par saistību neuzņemšanos, jo valsts saistību nepildīšanas gadījumā izmaksas būtu ļoti lielas. Visbeidzot, EMS trūkst instrumentu riska dalīšanai un stabilizācijai. Visi šie jautājumi ir savstarpēji saistīti: atsaucoties uz "7 plus 7 ziņojuma" tēmu jānorāda, ka uzticēšanās tirgus disciplīnai nav iespējama, ja riska dalīšana ir pārāk maza, lai ierobežotu kaitīgās ietekmes izplatīšanos un samazinātu parāda pārstrukturēšanas izmaksas.

Šķiet, ka ES fiskālās sistēmas reformas ir vajadzīgas trijās dimensijās. Pirmkārt, attiecībā uz pašiem noteikumiem vissvarīgākais ierosinājums ir virzīties uz ilgtermiņa parāda mērķi apvienojumā ar noteikumu par izdevumiem. Otrkārt, šķiet būtiski, lai valdības palielinātu ražīgumu veicinošu investīciju daļu savos kopējos izdevumos. Treškārt, šīs reformas būtu jāpapildina ar eurozonas fiskālās spējas izveidi, lai padarītu iespējamu riska dalīšanu. Šādu spēju varētu izveidot kā ar stimuliem savietojamu bezdarba pārapsūtināšanas shēmu, bet ir arī citas iespējas. Izšķirošais elements ir tas, ka šāds eurozonas līmeņa instruments palīdz internalizēt tādu blakusietekmi uz dalībvalstīm, ko pašas šīs dalībvalstis neņem vērā.

Visbeidzot, iniciatīvas ar mērķi ieviest minimālos uzņēmumu ienākuma nodokļus varētu būt noderīgas, lai izvairītos no pārlietu agresīvas nodokļu prakses un nodokļu bāzes samazināšanās. Tomēr nodokļu konkurencei vēl arvien var būt pozitīva loma, un to nevajadzētu pilnībā izslēgt.

24. Vai, jūsuprāt, eurozonai ir nepieciešams drošs Eiropas aktīvs, lai ne tikai palīdzētu stabilizēt finanšu tirgus un ļautu bankām mazināt savu iesaistīšanos valstu parāda iegādē, bet arī lai atvieglotu pareizu monetārās politikas transmisiju? Kā to varētu panākt?

Drošajiem aktīviem ir vairākas priekšrocības: tie nodrošina standarta procentu likmi visai ienesīguma līknei, kalpo par vērtības uzkrāšanas līdzekli un nodrošina lētu finansējuma avotu emitentam. Vēl viena drošo aktīvu priekšrocība ir tā, ka, pareizi izstrādāti, tie sniedz drošību krīzes laikā.

Nestandarta monetārās politikas īstenošana, iespējams, sniegtu labumu, ja tā varētu pajauties uz vienu drošu eurozonas aktīvu. Drošs aktīvs, novēršot sadrumstalošību, varētu arī veicināt vienotāku ECB monetārās politikas transmisiju dalībvalstīs. Visbeidzot, drošs

aktīvs, kas nav sensitīvs pret pakļautību valsts parāda izmaiņām individuālās dalībvalstīs, varētu arī palīdzēt vājināt nelabvēlīgo saikni starp valdību un iekšzemes bankām — kā arī tendenci meklēt drošību citur —, kas bija vērojama pēdējās krīzes laikā, un atvieglot finanšu integrāciju. Tas arī varētu atvieglot banku savienības izveides pabeigšanu, jo, ieviešot drošu eurozonas aktīvu, mazinātos bažas par publiskajam sektoram izsniegtu aizdevumu regulēšanu.

Iepriekšējā finanšu krīze noveda pie straujas risku pārvērtēšanas, efektīvi samazinot drošu aktīvu piegādi. Tajā pašā laikā vairāki faktori (piemēram, jauni regulatīvie noteikumi, tādi kā likviditātes prasības bankām, vai demogrāfiskās norises ekonomiski attīstītajās valstīs) ir radījuši nepieciešamību pēc drošiem aktīviem. Šo iemeslu dēļ tiek uzskatīts, ka pašreizējā vidē drošu aktīvu nepietiek, un to trūkums var negatīvi ietekmēt finanšu tirgus, banku sektoru, monetārās politikas īstenošanu un ekonomikas izaugsmi.

Kopējs drošs aktīvs varētu efektīvi mazināt drošu aktīvu nepietiekamību eurozonā, labvēlīgi ietekmēt EMS struktūru un stiprināt euro starptautisko lomu. Tomēr eurozonas drošo aktīvu izstrādēbūtu jāveic ļoti rūpīgi, lai izvairītos no riska kopīgošanas, kas nebūtu pieļaujama, ņemot vērā to, ka pašlaik EMS ir suverēnu valstu savienība. Visplašāk apspriestie priekšlikumi attiecībā uz drošiem aktīviem ir ar valsts obligācijām nodrošināti vērtspapīri (SBBS) un e-obligācijas. Pirmais priekšlikums balstās uz sadalīšanu laidienos, savukārt otrais — uz subordināciju. Abiem priekšlikumiem ir savas vājās puses, taču tie rāda, ka rūpīgi pārdomātas ieceres — tādas, kas nenoved pie parāda kopīgošanas — ir īstenojamas. Ir jāturpina darbs pie šiem priekšlikumiem.

Lai gan ECB var veikt analīzi un sniegt konsultācijas par drošu aktīvu, šāda aktīva izstrāde un ieviešana nav tās kompetencē.

25. Kā jūs vērtējat pašlaik notiekošās debates par ilgstoši augsto publiskā un privātā parāda līmeni eurozonā? Ko jūs domājat par Eiropas Komisijas ieceri izveidot eurozonas fiskālo iestādi, kas savu locekļu vārdā varētu piekļūt finanšu tirgiem, lai rastu finansējumu daļai no to parastajām refinansēšanas vajadzībām?

Augsts privātā un publiskā parāda līmenis ir viena no eurozonas vārgākajām vietām. Pašlaik situācija ir nedaudz labāka, nekā tā bija pēckrīzes gados. Privātā parāda attiecība pret IKP ir samazinājusies no 147 % 2015. gadā (kad tā sasniedza savu kulminācijas punktu) līdz aptuveni 137 % pašlaik, savukārt eurozonas vispārējā publiskā parāda attiecība pret IKP no 94,4 % 2014. gadā noslīdēja līdz aptuveni 87 % 2018. gadā. Tomēr šie skaitļi joprojām ir lieli.

Tādēļ pašapmierinātībai nav iemesla. Augsts publiskā un privātā sektora parāda līmenis pirms finanšu krīzes izrādījās būtiska vājā vieta daudzās dalībvalstīs. Turklāt vispārējā situācijas uzlabošanās slēpj spēcīgo pamatā esošo neviendabīgumu. Privātā sektora parāda līmenis joprojām ir augstāks par līmeni, kas tiek uzskatīts par saprātīgu saskaņā ar makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru, un publiskā parāda līmenis daudzās valstīs joprojām ir augstāks par līmeni, kāds ir pieļaujams saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu, turklāt vairākās dalībvalstīs publiskā parāda attiecība pret IKP pārsniedz 100 %. Vairākas dalībvalstis iepriekšējos gados nav pietiekami izmantojušas zemās procentu likmes un stabilo izaugsmi, lai samazinātu savu publiskā parāda līmeni. Tas var radīt draudus eurozonas stabilitātei, ja ekonomikas lejupslīdes laikā situācija pasliktināsies.

Gan publiskā, gan privātā sektora parāda līmeņa samazināšana ir nenovēršama. Valsts līmenī tam ir nepieciešama stabila fiskālā politika, kā arī makroprudenciālu instrumentu izmantošana. Konsolidācijas posmā ir svarīgi, kāda veida izdevumi tiek samazināti. Lai panāktu izaugsmei labvēlīgāku publisko finanšu sastāvu, resursi būtu jānovirza publiskām investīcijām. Savukārt privātā sektora jomā samazināt pārmērīgi lielo parādu varētu palīdzēt labvēlīgāki pamatnosacījumi.

Tomēr, lai palielinātu parāda attiecības saucēju, vispirms ir jāstimulē ekonomikas izaugsme. Šajā sakarā izšķiroša nozīme ir ražīgumu veicinošu strukturālo reformu īstenošanai, kuras nodrošinātu ilgtermiņa labklājību. Viens no veidiem, kā veicināt produktivitāti, ir vienotā tirgus darbības stimulēšana.

Valstu politiku ir iespējams atbalstīt Eiropas līmenī, labāk stimulējot valstu politikas veidotājus īstenot stabilu fiskālo un ekonomikas politiku. Tomēr eurozonas fiskālās iestādes izveide būtu solis ar ļoti tālejošām sekām. Lai saglabātu atbildības un kontroles vienotību, suverenitāte būtu vēl vairāk jānovirza no valsts līmeņa uz Eiropas līmeni.

26. Kā jūs vērtējat kritiku par to, ka ECB nodrošinājuma satvars nav pietiekami sīki izstrādāts un ka tas ir pārāk atkarīgs no ārējām kredītreitingu aģentūrām?

Nodrošinājuma prasības ir svarīgs jebkādu ECB kredītooperāciju aspekts. Faktiski tās ir obligātas saskaņā ar ECBS un ECB Statūtu 18. panta 1. punktu. Turklāt ECB rīkojas apdomīgi, pieprasot nodrošinājumu, lai aizsargātu sevi pret finanšu risku, kas saistīts ar šādām operācijām. Pašreizējais nodrošinājuma satvars ļauj ECB pieņemt plašu klāstu aktīvu un piemērot tiem īpašus diskontus atkarībā no riska novērtējuma. Šajā nolūkā ECB paļaujas ne tikai uz ārējām kredītreitingu aģentūrām, bet arī uz valstu centrālo banku iekšējām kredītvērtēšanas sistēmām un uz darījumu partneru iekšējām uz reitingiem balstītām sistēmām. Šķiet, ka šīs sistēmas pietiekami labi atspoguļo pamatā esošos riskus.

Tajā pašā laikā ECB būtu jāturpina atbalstīt iniciatīvas, kuru mērķis ir vēl vairāk palielināt ārējo — un attiecīgā gadījumā iekšējo — kredītnovērtējumu pārredzamību, jo tie var vēl labāk aizsargāt ECB bilanci.

27. Kā jūs vērtējat nesenās EUR/USD valūtas kursa izmaiņas? Cik lielā mērā monetārās politikas īstenošanā būtu jāņem vērā ar tirdzniecību saistīti apsvērumi?

Valūtas kursa izmaiņas ir jāuzrauga, jo tās var ietekmēt inflāciju. ECB nenosaka valūtas maiņas kursu. Tas atbilst starptautiskajam konsensam un palīdz izvairīties no valūtas karu kaitīgās ietekmes. Citiem vārdiem sakot, ECB, pieņemot lēmumus par monetāro politiku, tirdzniecības apsvērumi būtu jāizmanto tikai kā analītiska informācija, lai izprastu ekonomikas attīstības perspektīvas. Tieši otrādi, saskaņā ar ekonomikas pamatprincipiem valūtas maiņas kursa noteikšana būtu jāatstāj tikai tirgus spēku ziņā, lai būtu iespējama godīga konkurence un tiktu veicināta starptautiskā tirdzniecība.

28. Kā jūs vērtējat G20 sasniegumus? Ko jūs domājat par pašreizējo koordinācijas līmeni starp galvenajām centrālajām bankām?

Ņemot vērā dažāda veida ciešo saikni starp valstīm pasaules ekonomikā, starptautiskai

sadarbībai ir izšķiroša nozīme vispārējās labklājības palielināšanā. Nesenais tirdzniecības konflikts parādīja, cik kaitīga var būt daudzpusēju nolīgumu aizstāšana ar politiku "vispirms mana valsts". Pašreizējā lejupslīde eurozonā galvenokārt ir saistīta ar ārējiem faktoriem, kas liecina par to, cik eurozonai ir svarīga pasaules ekonomikas un finanšu sistēmas stabilitāte. Šādas stabilitātes nodrošināšanai savukārt ir nepieciešama cieša starptautiska sadarbība, tostarp spēcīgas daudznacionālas organizācijas, lai uzraudzītu un mazinātu nelīdzsvarotību, stiprinātu krīžu pārvarēšanas instrumentus un analizētu ilgtermiņa tendences, kas ietekmē pasaules ekonomikas attīstības perspektīvas.

It īpaši G20 un Finanšu stabilitātes padome ir bijušas viens no stūrakmeņiem darbībām, ar kurām tika koordinēta ekonomikas politikas reaģēšana uz pasaules finanšu krīzi un izstrādāta reformu programma. G20 jaunie uzdevumi ietvers tādu globālu problēmu risināšanu, kuras izriet no tirdzniecības un ģeopolitiskās nenoteiktības, digitalizācijas un inovācijas maksājumu jomā.

G20 līdz ar G7 un Starptautisko norēķinu banku (BIS) nodrošina arī svarīgu satvaru mijiedarbībai starp centrālajām bankām. Tādējādi tās nodrošina platformu gūtās pieredzes apmaiņai, kas dažos gadījumos var norādīt uz kopīgām pieejām.

29. Vai ECB būtu jāveic konkrēti pasākumi, lai pastiprinātu euro kā starptautiskas valūtas lomu? Ja jā, kādus pasākumus plānojat veikt?

Euro starptautiskās lomas pastiprināšana, ļoti iespējams, būtiski ietekmētu monetārās politikas īstenošanu. Šāda ietekme varētu izpausties kā spēcīgāka monetārās politikas lēmumu transmisija, valūtas maiņas kursa izmaiņu vājāka ietekme uz inflāciju un ietekme uz valūtas maiņas kursa līmeni un valsts obligāciju ienesīgumu. Kopumā ECB analīzes rezultāti norāda uz vienotās valūtas starptautiskās lomas pastiprināšanas tīro pozitīvo ietekmi uz eurozonas ekonomiku.

Euro starptautisko lomu pastiprinātu integrētāka ekonomiskā un monetārā savienība ar spēcīgākiem kapitāla tirgiem. Euro starptautisko lomu palielinātu arī tā labāka noturība starptautisko investoru ieskatā, kam pamatā būtu pilnībā attīstīta banku savienība un stabilas valstu fiskālās pozīcijas un ekonomikas struktūras. To visu varētu vēl vairāk nostiprināt, ieviešot drošu aktīvu.

30. Kādas, jūsuprāt, ir gaidāmās galvenās problēmas un iespējas attiecībā uz centrālo banku īstenošanu komunikāciju?

Sniedzot ievirzi paredzamajai attīstībai un veicinot uzticēšanos, komunikācija atbalsta ECB politikas efektivitāti. Krīzes laikā un līdz ar sarežģītāku nestandarta instrumentu ieviešanu un izmantošanu ievērojami palielinājās nepieciešamība pēc centrālo banku īstenošanas stabilas komunikācijas. Faktiski pati komunikācija kā tāda līdzās norādēm par to, kas ir gaidāms, ir kļuvusi par monetārās politikas instrumentu.

Centrālo banku nonākšana uzmanības centrā un jauno instrumentu sarežģītība ir radījusi nepieciešamību uzlabot komunikāciju ne tikai ar finanšu tirgiem, bet arī ar sabiedrību. Tādēļ ir — un arī turpmāk būs — nepieciešama centrālo banku stingra pārskatatbildība to attiecīgajiem parlamentiem. Lai apmierinātu prasības pēc lielākas pārredzamības, ECB ir

sākusi publicēt savus monetārās politikas pārskatus un ir pastiprinājusi savu aktīvu turējumu atklāšanu.

Centieni informēt plašāku dalībnieku kopumu nozīmē to, ka iestādei ir jācenšas savas darbības skaidrot vienkāršākā veidā. To darot, tai būs arī jāparāda, kā šīs darbības ir saistītas ar iedzīvotāju ikdienas dzīvi un kā tās to uzlabo. Tas nozīmē arī iesaistīšanos diskusijās par to, kā ECB savu pilnvaru ietvaros var sniegt ieguldījumu jaunu problēmu risināšanā.

31. Kā jūs vērtētu monetārās politikas, it īpaši ASV īstenotās monetārās politikas, netiešo ietekmi uz monetārās politikas īstenošanu eurozonā?

Visas ekonomiski attīstītās valstis ir cieši savstarpēji saistītas ar tirdzniecības saiknēm un pasaules finanšu tirgiem, kuros tiek tirgoti visu valstu aktīvi. Tas nozīmē, ka ASV monetārā politika, ietekmējot ASV finanšu tirgus un valūtas maiņas kursu, atstāj ietekmi arī uz eurozonu. Šī ietekme ir īpaši jūtama finanšu tirgos, taču tā ir vērojama arī visos citos tirgos.

Vērtējot eurozonas izaugsmes un inflācijas perspektīvas, ECB būtu jāanalizē netiešā ietekme un tā jāņem vērā monetārās politikas formulēšanā. Tomēr vienmēr vajadzētu būt skaidram, ka valūtas maiņas kurss nav monetārās politikas mērķis un ka ECB galveno uzmanību velta iekšzemes cenu stabilitātes saglabāšanai eurozonā.

32. Vācijas Ekonomikas ekspertu padome, uzsverot Grieķijas gadījumu, argumentēja, ka ir jāparedz iespēja izstāties no eurozonas, lai grūtībās nonākusi valsts nevarētu šantāžēt citas eurozonas dalībvalstis. Kāds ir jūsu viedoklis? Kā jūs šajā kontekstā definētu Eiropas solidaritāti? Kā jūs vērtējat nenoteiktības iespējamo ietekmi finanšu tirgos?

Euro tika izveidota kā neatgriezeniska valūta. Šis neatgriezeniskums kopā ar monetārās politikas unikalitāti padara euro atšķirīgu no citiem valūtas maiņas kursa mehānismiem, tādiem kā valūtas padomes un neoficiālas valūtas savienības. Kamēr šis neatgriezeniskums ir ticams, tas aizsargā eurozonu pret spekulatīviem uzbrukumiem. Kādas dalībvalsts izstāšanās no eurozonas varētu nopietni kaitēt šādai ticamībai un izraisīt pret citām dalībvalstīm vērstu spekulāciju. Tādēļ dalībvalsts izstāšanās no eurozonas nebūtu uzskatāma par dzīvotspējīgu risinājumu.

C. Finanšu stabilitāte un uzraudzība

33. Ko jūs domājat par nepieciešamību monetāro politiku stingri nodalīt no banku uzraudzības, un kādas reformas, jūsuaprāt, veicinātu un atvieglotu šādu nodalīšanu?

Kad tika izveidots VUM, to, ka tika pieņemts lēmums uzticēt uzraudzības uzdevumus ECB, lielā mērā noteica nepieciešamība ieviest Eiropas līmeņa uzraudzību, vienlaikus ņemot vērā pašreizējā Līgumā paredzētos ierobežojumus. Tas ļāva VUM ātri sākt darboties, pateicoties pašreizējai ECB un ECBS organizācijai un spējām.

A priori nav skaidrs, vai priekšroka būtu dodama atsevišķam režīmam, vai kombinācijai vienas institūcijas ietvaros. No vienas puses, monetārās politikas un banku uzraudzības kombinācija var sniegt priekšrocības informācijas ziņā. Pēdējās instances aizdevēja darbības

un monetāro politiku ir iespējams uzlabot, ja tie var balstīties uz uzraudzības informāciju. Tas var veicināt finanšu stabilitāti un uzlabot monetāro politiku. No otras puses, monetārās politikas un banku uzraudzības mērķi var būt pretrunīgi tādā veidā, ka viens vai otrs mērķis varētu tikt apdraudēts, ja tos apvienotu vienas institūcijas ietvaros. Turklāt gadījumos, kad neveiksmīga uzraudzība ietekmē monetārās politikas ticamību, var rasties ar reputāciju saistīti riski.

VUM tika iecerēts kā vidusceļš, vienā institūcijā apvienojot monetāro politiku un banku uzraudzību un vienlaikus saglabājot nodalīšanas principu. Šis princips nodrošina organizatorisku personāla nošķiršanu, konfidencialitātes noteikumus attiecībā uz informācijas apmaiņu, kā arī dažādas lēmumu pieņemšanas procedūras starp ECB veiktās banku uzraudzības un monetārās politikas daļu. Uzskatu, ka šie aizsardzības pasākumi ir ļoti svarīgi un piemēroti. Tomēr būs izšķiroši svarīgi regulāri pārbaudīt, vai pašreizējo sistēmu ir iespējams uzlabot. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš nodalīšanas principa darbībai. Līdz šim es neesmu pamanījusi nekādas norādes, kas liecinātu par nepieciešamību pēc izmaiņām plaši izmantotajā režīmā.

34. Kāds ir jūsu viedoklis par ECB paspārnē izveidotās ESRK pašreizējo institucionālo satvaru attiecībā uz tās konkrētajiem sasniegumiem makroprudenciālās uzraudzības jomā?

Makroprudenciālās regulēšanas un uzraudzības ieviešana bija viens no galvenajiem pasākumiem finanšu struktūras reformēšanā pēc globālās finanšu krīzes. Eiropas Sistēmisko risku kolēģijai (ESRK) ir būtiska loma Eiropas uzraudzības sistēmā, un tā ir apliecinājusi savu noderīgumu tādu finanšu stabilitātes apdraudējumu uzraudzībā, kurus rada makroekonomiskās norises un finanšu sistēma.

Pašreizējā institucionālā struktūra, kurā Valdi kā galveno lēmumu pieņemšanas struktūru papildina Koordinācijas komiteja, sekretariāts, Konsultatīvā speciālistu komiteja un Konsultatīvā zinātniskā komiteja, kopumā ir izrādījusies veiksmīga. Turklāt ESRK darbībā ir izrādījies ļoti noderīgs akadēmisko zināšanu, ECB pētniecības un analīzes izmantošanas un plaša finanšu politikas veidotāju loka līdzdalības apvienojums. Tomēr, lai ESRK varētu veikt savus uzdevumus ar augstāku neatkarības pakāpi, tai vajadzētu būt iespējai izmantot plašākus resursus un tiešāku piekļuvi datiem. Bez tam, lai gan cieša sadarbība ar ECB ir vēlama, lielāka neatkarība varētu nodrošināt to, ka pietiekami tiek ņemti vērā finanšu stabilitātes apdraudējumi, pat ja tie izriet no pašas monetārās politikas.

Konkrētu ESRK sasniegumu ziņā ļoti efektīva ir bijusi tās starpnozarju pieeja, tostarp attiecībā uz bankām, apdrošināšanas sabiedrībām, kā arī finanšu tirgiem un tirgus infrastruktūru. To analīze un publikācijas ir nodrošinājušas svarīgu pamatu makroprudenciālās politikas izstrādei Eiropas Savienībā. ESRK veiktā jaunu un jau pastāvošu sistēmisku risku identificēšana ir nodrošinājusi pamatu daudziem ieteikumiem, brīdinājumiem un atzinumiem, kuros valstu iestādes aicinātas rīkoties.

35. Kā mēs varētu risināt problēmas, kas saistītas ar ienākumus nenesošu aizdevumu uzkrājuma augsto līmeni un ar riskiem ienākumus nenesošu aizdevumu plūsmā? Kā Jūs vērtējat problēmu, kas saistīta ar ienākumus nenesošiem aizdevumiem vidēju un mazu kredītiestāžu bilancē? Kāda, jūsuprāt, ir ECB/VUM loma šīs problēmas risināšanā?

ECB ir bijusi svarīga loma centienos samazināt ienākumus nenesošu aizdevumu (INA) apjomu, un vienotais uzraudzības mehānisms (VUM) INA apjoma samazināšanu padarīja par prioritāti jau agrīnā stadijā. Pirmais svarīgais solis bija INA definīcijas saskaņošana eurozonā. Ar mikroprudenciālās uzraudzības palīdzību ECB ir skaidri noteikusi, kādā veidā bankām būtu jārisina minētā problēma, un ir veiksmīgi mudinājusi bankas īstenot INA apjoma samazināšanas stratēģijas. VUM darbības sākumā banku INA apjoms bija gandrīz 1 triljons EUR. Pateicoties labvēlīgajai ekonomiskajai videi un apņēmīgai rīcībai uzraudzības jomā, INA apjoms ir samazinājies līdz 560 miljardiem EUR.

Tomēr INA līmenis dažādās dalībvalstīs joprojām būtiski atšķiras, un it īpaši lielākajā daļā bijušo krīzes skarto valstu INA attiecība joprojām pārsniedz pirmskrīzes līmeni. Tādēļ arī turpmāk svarīgs uzdevums būs vēl vairāk samazināt INA apjomu. Turklāt ir svarīgi novērst INA turpmāku uzkrāšanos. Jaunie noteikumi par ātrāku prudenciālo uzkrājumu veidošanu jauniem ienākumus nenesošiem aizdevumiem apstiprina uzņemta kursa pareizību.

Līdz šim pārāk maz uzmanības tika veltīta INA problēmai mazāk nozīmīgās iestādēs, kuras ECB tieši neuzrauga un uz kurām līdz ar to neattiecas ECB norādījumi par INA. Ņemot vērā to, ka pirms VUM darbības sākuma visaptverošajā novērtēšanā īpaša uzmanība tika veltīta tikai nozīmīgām iestādēm, mazāka ir arī pārredzamība attiecībā uz šīs problēmas apmēru. Tādēļ varētu apsvērt iespēju veikt INA visaptverošu izvērtēšanu, it īpaši attiecībā uz to, vai mazāk nozīmīgas bankas pilda priekšnosacījumus virzībai uz priekšu banku savienībā.

Jebkurā gadījumā uz mazākām bankām attiecas arī pārskatītajā KPR noteiktais 1. pīlāra atbalsta mehānisms, lai nodrošinātu atbilstošu prudenciālo uzkrājumu veidošanu jauniem INA. Tas pareizi atspoguļo nepieciešamību banku savienībā visām bankām, tostarp mazāk nozīmīgām finanšu iestādēm, nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus, vienlaikus ievērojot proporcionalitātes principu.

36. Kā jūs vērtējat otrā un trešā līmeņa aktīvu augsto līmeni daudzu banku bilancē? Vai pašreizējā uzraudzības satvarā šie aktīvi tiek pienācīgi ņemti vērā?

Banku bilancē otrā un trešā līmeņa aktīvu apjoms ir ievērojams. Saskaņā ar ECB uzraudzības statistikas datiem 2019. gada otrajā ceturksnī VUM banku trešā līmeņa aktīvi bija 194 miljardi EUR un otrā līmeņa aktīvi — 3174 miljardi EUR. Ņemot vērā šos apmērus, otrā un trešā līmeņa aktīvu vērtēšanas riski būtu pakļaujami rūpīgai ar uzraudzību saistītai pārbaudei. Šķiet, ka VUM piekrīt šim viedoklim, jo tirdzniecības riska un aktīvu vērtēšana ir noteikta par uzraudzības prioritāti arī 2020. gadā.

Tādu aktīvu uzskaites metode, kuriem nav ticamas tirgus cenas, ir problēma jau ilgu laiku. Otrā līmeņa aktīvi (jeb saistības) netiek bieži tirgoti, taču tie tik un tā ļauj noteikt patieso vērtību, balstoties uz novērojamiem datiem. Tomēr tas ir ļoti grūti attiecībā uz trešā līmeņa aktīviem, kas tiek novērtēti pēc modeļa, balstoties uz nenovērojamiem datiem un pieņēmumiem. Līdz ar to šo aktīvu novērtēšanas atbilstībai piemīt augsta nenoteiktības pakāpe. Tas ne vienmēr nozīmē, ka šie aktīvi pēc savas būtības ir bīstami vai apdraud finanšu stabilitāti. Tomēr, ņemot vērā grūtības otrā un trešā līmeņa aktīvu novērtēšanā, pastāvīga uzraudzība ir pamatota.

37. Ko jūs domājat par ēnu banku darbības sektora vienību regulējumu? Vai, jūsuprāt, pastāv regulējuma un uzraudzības nepilnības, kas likumdevējiem būtu jānovērš īstermiņā?

Pēc finanšu krīzes ir kļuvuši nozīmīgāki ar banku sektoru nesaistīti finanšu starpnieki, it īpaši aktīvu pārvaldītāji. Principā lielāka finanšu sistēmas dažādošana ir vēlama, jo finanšu sistēmas, kurās dominē bankas, krīzes apstākļos izrādījās maznoturīgas. Tādējādi ar banku sektoru nesaistītu finanšu starpnieku darbības apmēru palielināšanās daļēji atspoguļo vēlamo pāreju uz tādu finansēšanu, kas vairāk balstās uz tirgu, jo tas var palīdzēt palielināt vispārējo reālās ekonomikas noturību.

Tomēr ir radušās bažas par regulējuma arbitrāžu, jo riskantās darbības var būt pārvietojušās no stingrāk regulētās banku nozares uz "ēnu" banku darbības sektoru. Lai gan nav tiesa, ka citas finanšu sistēmas daļas netiek regulētas, šo sektoru radītajiem potenciālajiem sistēmiskajiem riskiem īpašu uzmanību sāka pievērst tikai nesen. Finanšu stabilitātes padome (FSP), ESRK un EVTI ir veikušas lietderīgu darbu, lai identificētu sistēmiskos riskus, ko rada ar banku sektoru nesaistīti finanšu starpnieki, un veltītu tiem pienācīgu uzmanību, it īpaši attiecībā uz likviditātes riskiem un riskiem, kurus rada iestādes, kas savas aktīvu bāzes paplašināšanai izmanto aizņemtus līdzekļus. Ir jāturpina darbs, lai labāk izprastu ar banku sektoru nesaistītu finanšu starpnieku netiešo ietekmi uz citām finanšu nozares daļām, tostarp uz tradicionālo banku sektoru.

Šādas padziļinātas izpratnes gūšana varētu būt ļoti noderīga, lai identificētu un novērstu nepilnības ar banku sektoru nesaistītu finanšu starpnieku sektora mikroprudenciālajā un makroprudenciālajā regulēšanā.

38. Ko jūs domājat par pasākumiem, kas nepieciešami, lai pabeigtu banku savienības izveidi, kas ietver Eiropas noguldījumu garantiju sistēmu un atbalsta mehānismu, tostarp par spēkā esošo banku savienības tiesību aktu nepieciešamo īstenošanu?

Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēma (ENAS) ir neatņemama un neaizstājama banku savienības daļa. Banku savienības vispārējais mērķis bija vājināt ciešo saikni starp valstu valdībām un bankām. Lai to panāktu, ir nepieciešama kopīga uzraudzība un neregulēšana. Tomēr šajā jomā joprojām pastāv būtiski trūkumi. Ņemot vērā iepriekš minēto, es ļoti atzinīgi vērtēju atjaunoto iniciatīvu vienoties par ceļvedi attiecībā uz ENAS.

Valstu noguldījumu apdrošināšanas sistēmas rada ciešu saikni starp bankām un attiecīgo valstu valdībām, jo noguldījumu apdrošināšanas uzticamība galu galā ir atkarīga no netieša fiskālā atbalsta. Līdz ar to noguldījumu apdrošināšanas uzticamība ir atkarīga no valsts valdības, tāpat kā valdību var negatīvi ietekmēt spriedze banku sektorā. Valsts noguldījumu apdrošināšana ir šķērslis banku sektora integrācijai, jo tā rada stimulus finanšu aktīvu nošķiršanai krīzes laikā. Sadrumstalots banku sektors apgrūtina banku iespējas izmantot priekšrocības, ko sniedz lielais Eiropas tirgus, kurš līdz ar digitālo uzņēmējdarbības modeļu parādīšanos ir kļuvis vēl nozīmīgāks.

ENAS būtu jāprojektē kā pārapirošināšanas sistēma ar pastāvīgiem valstu nodalījumiem, kas būtu jāizmanto pirms Eiropas līdzekļu izmantošanas. Apdrošināšanas prēmijām vajadzētu būt atkarīgām no bankām un valstīm raksturīgajiem riska faktoriem. Nākotnē minētajam ceļvedim būtu jānovēd pie ENAS paredzēta kopīga publiskā atbalsta mehānisma

izstrādes, kurš būtu pēdējais solis, kas nepieciešams, lai pārrautu saikni starp valstu banku sistēmām un to valdībām.

ENAS būs jāpapildina ar turpmākiem regulatīviem soļiem. Tas galvenokārt ietver publiskajam sektoram izsniegtu aizdevumu atbilstošu regulēšanu, lai izvairītos no tā, ka valsts valdības saistību nepildīšanas riski, izmantojot kopīgu noguldījumu apdrošināšanu, tiktu novirzīti uz Eiropas līmeni. Šāda regulēšana varētu izpausties kā uz risku balstīta maksa par publiskajam sektoram izsniegtu aizdevumu koncentrāciju, kuru piemērotu tikai tad, ja būtu pārsniegts noteikts publiskā sektora pārvaldes institūcijai izsniegtu aizdevumu līmenis.

Turklāt, lai pabeigtu banku savienības izveidi, ir jāturpina risku mazināšana, piemēram, vēl vairāk jāsamazina INA un jāuzkrāj iekšēji rekapitalizējams kapitāls (*TLAC* un *MREL*). Eiropas drošais aktīvs (kas tika apspriests iepriekš) varētu palīdzēt atvieglot pāreju uz jauno režīmu, piedāvājot bankām drošus un labi diversificētus aktīvus, un mazināt bažas par mainīgā regulēšanas režīma ietekmi uz valsts parāda tirgu stabilitāti.

Lai gan jaunais noregulējuma režīms ir izturējis pirmos testus, noregulējuma satvarā joprojām pastāv nepilnības. Pašlaik Eiropas līmenī tiek izskatītas tikai svarīgākās noregulējuma lietas, savukārt par mazāk sistēmiskām lietām atbild dalībvalstis. Tomēr valstu banku maksātspējas režīmi nav saskaņoti, kas nozīmē to, ka nav vienota noregulējuma režīma un *de facto* pastāv 19 dažādi noregulējuma režīmi. Tādēļ darba kārtībā valstu banku maksātspējas režīmu saskaņošanai vajadzētu būt prioritātei. Vēl viena problēma ir likviditātes nodrošināšana noregulējumā. Lai gan vienošanās par fiskālā atbalsta mehānismu vienotajam noregulējuma fondam (VNF) bija svarīgs solis uz priekšu, VNF joprojām nespēj apmierināt likviditātes prasības, jo tās viegli sasniedz mērogu, kas ievērojami pārsniedz VNF, tostarp atbalsta mehānisma, apjomu.

39. Kādus ar aizdevumiem parādos ieslīgušiem aizņēmējiem saistītus riskus finanšu stabilitātei jūs saskatāt, un kāda rīcība būtu nepieciešama šajā sakarā?

Zemu procentu likmju apstākļos mēs esam pieredzējuši to, ka investori meklē iespējas veikt ienesīgākas investīcijas. Aizdevumi parādos ieslīgušiem aizņēmējiem ir aizdevumi, ko piešķir uzņēmumiem, kuriem jau ir lielas parādsaistības, vai privātpersonām, kurām ir salīdzinoši slikta kredītvēsture. Tādējādi tiem piemīt augstāks kredītrisks, un tie nes lielāku peļņu.

Saskaņā ar ECB 2019. gada maija Banku uzraudzības biļetenu 18 no šajā tirgū aktīvākajām ECB uzraudzītajām bankām pagājušā gada beigās bija investējušas riskantos aizdevumos 321 miljarda EUR apjomā. Tomēr šis skaitlis ir ievērojami mazāks nekā parādos ieslīgušiem aizņēmējiem izsniegto aizdevumu tirgus apmērs ASV. ECB ir atkārtoti uzsvērusi draudus, ko rada nepareiza cenas noteikšana un parakstīšanas standartu pazemināšana parādos ieslīgušiem aizņēmējiem izsniegto aizdevumu tirgū. Tādēļ ECB 2017. gadā izdeva norādījumus par aizdevumu izsniegšanu parādos ieslīgušiem aizņēmējiem un parādu iegādi investēšanas nolūkā ir noteikusi par vienu no savām 2020. gada uzraudzības prioritātēm. Faktiski lejupslīdes laikā aizdevumi parādos ieslīgušiem aizņēmējiem varētu ātri uzrādīt pieaugošu saistību neizpildes līmeni. Pastāv arī potenciāls sistēmiskā riska elements, jo investori ir savstarpēji cieši saistīti, un bankas ir netieši investējušas riskantos aizdevumos, tostarp izmantojot nodrošinātus aizdevumu vērtspapīrus (*CLO*).

40. Kādi, jūsaprāt, būtu Eiropas Centrālajai bankai risināmie grūtākie uzdevumi, ja Eiropas Stabilizācijas mehānisms (ESM) tiktu pārveidots par Eiropas Monetāro fondu (EMF)? Kādu lomu valsts obligāciju cenas noteikšanā jūs atvēlētu finanšu tirgu disciplīnai?

Galvenais elements krīzes pārvarēšanā eurozonā bija Eiropas Stabilizācijas mehānisma (ESM) un tā priekšteča — Eiropas Finanšu stabilitātes instrumenta (EFSI) — izveide. Par ESM svarīgo lomu liecina kopš 2010. gada no tā izmaksātā kopēja summa — 295 miljardi EUR.

Neraugoties uz ESM efektīvo lomu, krīze atklāja arī to, ka tā darbību iespējams uzlabot vēl vairāk. Attiecīgās reformas notiek divos virzienos. Pirmkārt, pašlaik tiek apspriests reformu kopums, kura mērķis ir stiprināt ESM pārvaldību un papildināt tā instrumentu komplektu. Runa ir par pastiprinātu ESM lomu finansiālās palīdzības programmās un izmaiņām ESM piesardzības kredītlīnijās, kas līdz šim nav tikušas izmantotas. (Tas ne vienmēr nozīmē, ka šīs kredītlīnijas ir neefektīvas — nav tikuši izmantoti arī tieši monetārie darījumi (TMD), tomēr tiem pilnīgi noteikti ir bijusi stabilizējoša ietekme.) Otrs ir reformu kopums, ar ko tiek mainīta ESM loma, lai sniegtu atbalstu citām eurozonas struktūras daļām. Šīs reformas it īpaši paredz, ka ESM būs vienotā neregulējuma fonda atbalsta mehānisma loma, tādējādi stiprinot banku neregulējuma satvaru.

Ņemot vērā paredzētos uzlabojumus abās dimensijās, būtu ļoti vēlams 2019. gada decembrī panākt politisku vienošanos par ESM reformu, kurai 2020. gadā sekotu ratifikācijas process dalībvalstīs.

Tomēr es uzskatu, ka būtu nepareizi uz pārveidoto ESM atsaukties kā uz Eiropas Monetāro fondu, jo tādējādi netiktu pienācīgi aprakstītas ESM funkcijas.

Pareiza fiskālā politika ir būtiski svarīga, lai nodrošinātu, ka valsts parāda līmenis saglabājas atmaksājamā līmenī un ka valstu valdībām ir pietiekama fiskālā rīcības brīvība, lai reaģētu uz ekonomikas krīzi. Pieaugošas riska prēmijas var kalpot par brīdinājumu, ka ir apdraudēta valsts parāda atmaksājamība. Tomēr līdzšinējā pieredze liecina, ka tirgi ne vienmēr darbojas nevainojami un ka tajos var iestāties neefektīva preču un pakalpojumu sadalījuma situācijas — it īpaši krīzes laikā —, rezultātā izraisot kaitējošu uzplaukuma un lejupslīdes dinamiku ekonomiskajā ciklā. Tādēļ jebkuram fiskālajam satvaram būtu jāietver tirgus disciplīnas aspekti, lai novērstu fiskālās nelīdzsvarotības veidošanos, taču tam būtu jāietver arī efektīvs satvars krīzes pārvarēšanai. Abi minētie faktori ir būtiski svarīgi eurozonas stabilitātei.

41. Kā jūs vērtējat ECB iesaistīšanos finansiālās palīdzības programmu kontekstā? Kādas ir jūsu domas par ECB turpmāko potenciālo iesaistīšanos finansiālās palīdzības programmās un pēcprogrammas uzraudzībā?

Eurozonas krīzes laikā ECB bija cieši iesaistījies finansiālās palīdzības programmās. Tajā pašā laikā tai nebija oficiālu lēmumu pieņemšanas pilnvaru attiecībā uz darbībām un lēmumiem, kas tika pieņemti saistībā ar attiecīgo programmu, un tā neparakstīja saprašanās memorandus ar valstīm, kas pretendēja uz finansiālo palīdzību. Atgādināšu attiecīgo juridisko pamatu: gan ar Divu tiesību aktu kopuma regulu, gan ar ESM līgumu ECB tiek uzticēts uzdevums sniegt konsultācijas Eiropas Komisijai tās darbā, kas saistīts ar

finansiālās palīdzības programmām. ECB iesaistīšanās pēcprogrammas uzraudzībā nodrošina arī to, ka ECB spēj izvērtēt ietekmi uz saviem uzdevumiem un nodrošināt savu ekspertu slēdzienu visām iesaistītajām pusēm.

Tomēr, manuprāt, ECB līdzdalība finansiālās palīdzības programmās un pēcprogrammas uzraudzībā varētu radīt interešu konfliktu, pat ja tai ir tikai konsultatīva loma. Turklāt ECB darbībām šādu programmu ietvaros vajadzētu būt pēc iespējas ciešāk saistītām ar tās pilnvarām.

Šī iemesla dēļ atzinīgi vērtējams ir tas, ka ECB ir ierobežojusi savu darbību jomu, vairāk koncentrējoties uz makroekonomikas un finanšu nozares jautājumiem. Tas ļauj ECB pēc iespējas labāk izmantot savu ekspertu zināšanas un sviras efektu attiecībā uz finanšu nozares politikām programmas valstīs, tādējādi atvieglojot monetārās politikas īstenošanu.

42. Kā jūs vērtējat banku neregulējuma mehānisma īstenošanu Eiropas Savienībā? Ko jūs domājat par iestādēm, kas ir “pārāk lielas vai savstarpēji saistītas, lai bankrotētu”, krājbankām un kooperatīvajām bankām un vispārējo banku sektora rentabilitātes jautājumu Eiropas Savienībā un kādai, jūsuprāt, nākotnē jābūt tā struktūrai, lai apmierinātu reālās ekonomikas vajadzības un nepieciešamību pēc ilgtermiņa finansējuma?

Viens no galvenajiem pēckrīzes reformu mērķiem bija padarīt bankas neregulējamās, neradot sistēmiskus traucējumus un neizmantojot nodokļu maksātāju naudu. Tādēļ ES izveidoja jaunu banku neregulējuma režīmu, kas balstās uz Banku atveseļošanas un neregulējuma direktīvu (*BRRD*), kura stājās spēkā 2015. gadā (tajā paredzētās iekšējās rekapitalizācijas procedūras ir piemērojamas no 2016. gada 1. janvāra). Eurozonā tas tika ieviests, izmantojot vienoto neregulējuma mehānismu (*VNM*), tostarp vienoto neregulējuma fondu (*VNF*). Būtiska paradigmas maiņa ir plaši piekoptās banku glābšanas prakses aizstāšana ar iekšēju kreditora rekapitalizāciju.

Jaunais neregulējuma satvars ir svarīgs solis pareizajā virzienā. Tomēr pēdējos gados gūtā pieredze ir parādījusi, ka ar to vien nepietiek. Lai gan mēs esam pieredzējuši vairākus zemākas prioritātes (t. i., subordinētā) parāda iekšējās rekapitalizācijas gadījumus, augstākas prioritātes parāds parasti no tās tiek pasargāts. Valstu maksātne spējas režīmus bija iespējams izmantot, lai apietu ES noteikumus, kas ir stingrāki. Un ātri vien kļuva skaidrs, ka *VNF* ir pārāk mazs, lai efektīvi palīdzētu plašākas krīzes gadījumos; tāpēc tika izstrādāts priekšlikums par fiskālā atbalsta mehānismu.

Tādēļ ir jāturpina neregulējuma režīma attīstīšana, cenšoties saskaņot valstu banku maksātne spējas režīmus un izveidojot fiskālā atbalsta mehānismu, kā arī likviditātes mehānismu, ko izmantot neregulēšanas gadījumā.

Pieredze liecina arī par to, ka salīdzinoši mazās bankās iekšējā rekapitalizācija var būt pretrunīga pat periodos, kad nav krīzes. No tā izriet, ka lielās bankās pašā krīzes karstumā iekšējā rekapitalizācija var būt daudz sarežģītāka. Šī potenciālās lielāku banku neregulējamības (to lieluma dēļ — “pārāk lielas, lai bankrotētu” — vai to savstarpējās saiknes dēļ — “pārāk cieši savstarpēji saistītas, lai bankrotētu”) problēma būtu jārisina, nosakot daudz augstākas kapitāla prasības grūti neregulējamām bankām. Minētās problēmas risināšanā jau ir palīdzējuši papildu zaudējumu absorbcijas spējas, kā arī papildu

kapitāla rezerves veidošana sistēmiski nozīmīgām bankām. Taču, manuprāt, papildu kapitāla prasības sistēmiski nozīmīgām bankām joprojām ir pārāk zemas.

Starptautiskā līmenī eurozonas banku rentabilitāte ir salīdzinoši zema. Šī zemā rentabilitāte rada bažas par finanšu stabilitāti, jo bankām ar zemu rentabilitāti ir grūtības uzkrāt kapitālu, izmantojot nesadalīto peļņu. Tā var arī apgrūtināt banku spēju konkurēt ar jauniem tirgus dalībniekiem digitālajā ekonomikā, jo zema peļņa kavē investēšanu digitālos uzņēmējdarbības modeļos un IT sistēmās, tādējādi vēl vairāk mazinot banku konkurētspēju.

Zema rentabilitāte nav nesena parādība — tā aizsākās gados pirms krīzes, liecinot par strukturāliem cēloņiem. Izmaksu un ienākumu attiecība parasti ir augsta, un pēdējos gados tā pat ir daļēji palielinājusies. Daļēji tas ir saistīts ar sīvo konkurenci, kas norāda uz to, ka banku skaits, iespējams, ir pārāk liels. Patiesībā iemesls tam daļēji ir nevēlēšanās ļaut bankām pamest tirgu pēc finanšu krīzes. Tā kā lielākā daļa banku tika glābtas un tirgū ienāca jauni konkurenti, tostarp institūcijas, kas nav bankas, peļņas normai bija raksturīga tendence samazināties, neraugoties uz Eiropas banku sektorā notiekošo konsolidācijas procesu.

Lai samazinātu pārmērīgo banku skaitu, šķiet, neizbēgama ir turpmāka konsolidācija. Turklāt vājām bankām būtu jāļauj pamest tirgu, nevis jāuztur tās pie dzīvības, izmantojot nodokļu maksātāju naudu. Eiropas banku pakalpojumu tirgū vilinoša iespēja varētu būt pārrobežu apvienošanās. Tomēr šādu apvienošanu apgrūtina ārvalstu banku iekšzemes meitasuzņēmumu nošķiršanas prakse. Banku savienības izveides pabeigšana palīdzētu mazināt domstarpības pārrobežu apvienošanās gadījumos. Tas palīdzētu stiprināt bankas un tādējādi ļautu banku sektoram pildīt savu uzdevumu, proti, finansēt reālo ekonomiku.

43. Kā banku savienībā varētu efektīvāk risināt nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, nodokļu apiešanas un terorisma finansēšanas problēmu? Kādā veidā ECB, vērtējot banku finanšu stabilitāti, būtu jāņem vērā nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas riski? Vai būtu nepieciešams centralizēt nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas uzraudzību vienā ES aģentūrā vai mehānismā?

Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija ir viens no lielākajiem operacionālajiem riskiem banku pakalpojumu tirgos. Banku iesaistīšanās nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā ir ne tikai noziedzīgs nodarījums, bet arī var novest pie bankas nespējas pildīt savas saistības, kā to apstiprināja nesenie gadījumi.

Finanšu krīzes laikā mums bija iespēja pārliecināties par to, ka finanšu riski neapstājas pie valstu robežām, un mēs uz to reaģējām, izveidojot integrētu sistēmu Eiropas banku uzraudzībai. Līdzīgs solis varētu būt nepieciešams, lai uzlabotu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas (AML/CFT) sistēmas efektivitāti. Nelikumīgi finansēšanas darījumi parasti ir pārrobežu jautājums, kas risināms pārvalstiskā līmenī. Pašreizējā sistēma joprojām cieš no pārāk lielas sadrumstalotības un neatbilst integrēta Eiropas banku pakalpojumu tirgus realitātei. Turpmākajiem pasākumiem būtu jāietver ne tikai tādas centralizētas ES struktūras izveide, kas atbildētu par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas uzraudzību, bet arī turpmāka regulatīvā saskaņošana, it īpaši Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvu pārveidojot par regulu.

ES un ECB arī ir jāizstrādā konsekventa pieeja tam, kā nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riskus varētu integrēt prudenciālajā uzraudzībā. Banku iesaistīšanās nelikumīgās darbībās liecina par vāju pārvaldības satvaru un nepiemērotu atbilstības, kontroles un riska pārvaldības satvaru. ECB samērā arī ir detalizēti paskaidrojusi to, kas ir paveikts, lai stiprinātu iesaistīšanos *AML/CFT* jomā.

Tomēr nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršana nav prudenciāls uzdevums, kas nozīmē to, ka prudenciālās uzraudzības iestādei nav tiešas piekļuves informācijai un tai nākas paļauties uz citu institūciju sniegto informāciju. Kā ļoti pozitīvas izmaiņas šajā sakarā ir vērtējama nesenā sadarbības nolīgumu parakstīšana starp ECB un valstu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas iestādēm ar mērķi nodrošināt savlaicīgāku informācijas apmaiņu.

Padomes rīcības plānā ir izklāstītas arī vairākas svarīgas neleģislatīvas darbības minēto problēmu risināšanai, un EBI atzinums liek skaidri noprast, ka nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas riskiem ir liela nozīme prudenciālajā uzraudzībā vienotajā tirgū.

44. Vai, jūsuprāt, dalībvalstīm, kas nav pievienojušās eurozonai, pirms tās kļūst par eurozonas dalībniecēm un līdz ar to par banku savienības dalībniecēm, būtu jāizpilda papildu nosacījumi, piemēram, efektīvi jākontrolē nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas riski, uzskatāmi jāparāda, ka tām ir salīdzinoši stabils nekustamā īpašuma tirgus, un reāli jākontrolē korupcija?

Kā tika norādīts iepriekš, ECB un Eiropas Komisija regulāri publicē konverģences ziņojumus, lai izvērtētu progresu, ko katra valsts, kura nav eurozonas dalībniece, ir sasniegusi Līgumā noteikto kritēriju izpildē, un to, vai šī konverģence ir ilgtspējīga. Tā kā euro ieviešana nozīmē arī dalību VUM, valstīm, kas vēlas pievienoties eurozonai, pirms euro ieviešanas tiek prasīts cieši sadarboties ECB veiktajā banku uzraudzībā. Tas jau ietver valsts tiesiskā regulējuma izvērtēšanu, lai ECB varētu veikt savus uzraudzības uzdevumus, kā arī to banku visaptverošu izvērtēšanu, kuras tiks tieši uzraudzītas. Ir svarīgi, lai šos procesus papildinātu intensīva informācijas apmaiņa ar visām iesaistītajām pusēm. Tas var ietvert arī diskusijas par aspektiem, kas nav saistīti ar prudenciālo uzraudzību, piemēram, par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu, jo tie var būtiski ietekmēt banku riskus.

45. Vai dziļāka finansiālā integrācija vienmēr ir savienojama ar finanšu stabilitātes mērķi? Vai uzskatāt, ka iespējamie pārrobežu banku apvienošanās gadījumi saasinātu “pārāk liels, lai bankrotētu” problēmu? Kādiem vajadzētu būt kapitāla tirgu savienības (KTS) mērķiem?

Saikne starp finanšu integrāciju un finanšu stabilitāti var izpausties abos virzienos.

No vienas puses, finanšu integrācija var apdraudēt finanšu stabilitāti. Līdz ar finanšu tirgu ciešāku integrāciju palielinās arī to spēja izplatīt risku. Tas veicina finanšu sistēmas “inficēšanos” un līdz ar to palielina sistēmiskas krīzes iespējamību. Tomēr tas ir atkarīgs no pārrobežu kapitāla plūsmu noturības. Pētījumi liecina, ka kapitāla plūsmas parasti ir noturīgākas nekā parāda plūsmas, ilgtermiņa plūsmas noturīgākas nekā īstermiņa plūsmas un plūsmas, kas saistītas ar finanšu pakalpojumu sniegšanu privātpersonām un vidējiem un maziem uzņēmumiem, noturīgākas nekā plūsmas, kas saistītas ar finanšu pakalpojumu sniegšanu lieliem klientiem.

No otras puses, veicinot riska dalīšanu, finanšu integrācija varētu palielināt finanšu sistēmas noturību un stabilitāti. Tas varētu arī palielināt ražīgumu un ekonomikas izaugsmi, veicinot efektīvāku resursu sadali starp valstīm. Visbeidzot, no centrālo banku aspekta raugoties, spēcīgāka pārrobežu integrācija uzlabotu monetārās transmisijas mehānismu.

Tāpēc banku savienības un kapitāla tirgu savienības projekti ir tik svarīgi ekonomiskās un monetārās savienības sekmīgai darbībai. Faktiski šo projektu pabeigšana ļaus panākt tik ļoti grūti nodrošināmo līdzsvaru starp augstāku integrācijas pakāpi un lielāku finanšu stabilitāti. Lai šie ieguvumi materializētos, ir svarīgi Eiropas līmenī izveidot labi funkcionējošu institucionālo satvaru.

Attiecībā uz banku savienības izveidi tagad, kad gan banku uzraudzība, gan noregulēšana ir pārgājusi no valsts līmeņa uz Eiropas līmeni, beidzot ir iespējams likvidēt šķēršļus virzībai uz patiesi integrētu Eiropas banku pakalpojumu tirgu, vienlaikus pārvaldot riskus, kas saistīti ar lielām pārrobežu bankām krīzes situācijā. Patiesā Eiropas banku pakalpojumu tirgū pārrobežu apvienošanās kļūtu par parastu lietu. Tā kā šādas finanšu iestādes varētu ātri vien kļūt ļoti lielas, var rasties "pārāk liels, lai bankrotētu" problēma. Taču tā vietā, lai šādu apvienošanu aizliegtu, attiecīgajām bankām būtu jāpiemēro stingrāks regulējums un uzraudzība, piemēram, nosakot augstākas kapitāla prasības. Jāpatur prātā arī tas, ka Eiropas banku sektora kontekstā pat apvienojušās bankas būtu salīdzinoši mazas. Ja banku savienības izveide netiks pabeigta, nebūs patiesa Eiropas banku pakalpojumu tirgus.

Līdzīgi patiesa KTS mazinātu atkarību no bankām, stimulējot uz tirgu balstītu finansējuma avotu izmantošanu. Tas palielinātu finanšu sistēmas noturību un uzlabotu privāto riska dalīšanas kanālu darbību ekonomikas satricinājumu laikā. Lai sasniegtu minētos mērķus, galvenā uzmanība būtu jāpievērš noturīgiem finansējuma veidiem, it īpaši pašu kapitāla plūsmām. Šajā sakarā liela nozīme ir vērienīgai KTS programmai. Šim projektam būtu jāpārvēršas konkrētos politikas priekšlikumos, kas tiktu efektīvi īstenoti, jo finanšu vides maiņa noteikti nav viegls uzdevums. Līdz šim panāktais progress noteikti būtu vērtējams atzinīgi, taču darāmā vēl ir daudz. Ir svarīgi, lai būtu vērienīgs plāns uzraudzības konverģences stiprināšanai Eiropas Savienībā. Galu galā var būt nepieciešama centralizēta uzraudzības iestāde, lai konsekventi īstenotu pastiprinātu vienotu noteikumu kopumu attiecībā uz ES kapitāla tirgiem. Turklāt ir jāturpina saskaņot valstu maksātspējas satvari. Visbeidzot, lai veicinātu pašu kapitāla finansēšanu, būtu jārisina jautājums par nodokļu priekšrocībām, kas saistītas ar parāda finansēšanu.

46. Vairākām nozīmīgām privātā un publiskā sektora obligācijām Eiropā ir raksturīgs negatīvs ienesīgums. Vai tas kaut kādā veidā ietekmē finansiālo stabilitāti, un, ja jā, kā šī problēma būtu risināma?

Pašreizējā vide, kurai raksturīgs zems ienesīgums, rada spiedienu uz finanšu iestāžu peļņu, tādējādi saasinot pamatā esošās strukturālās problēmas. Turklāt tā izraisa uz ienesīguma meklēšanu balstītu rīcību, kas var novest pie riska prēmiju samazināšanas. Vide, kurā ilgstoši pastāv zemas procentu likmes, apdraud tradicionālo finanšu starpnieku uzņēmējdarbības modeļus.

Bankām, kas veic tradicionālo banku uzņēmējdarbību, galvenā problēma ir nevis procentu likmju lielums, bet ienesīguma līknes slīpums. Turklāt no svara ir tas, cik lielā mērā negatīvas

likmes ir iespējams pārnest uz banku klientiem. Kopumā var konstatēt pieaugošu termiņu nesakrītību banku nozarē, un arī tas pakļauj šīs bankas būtiskam ar procentu likmēm saistītam riskam. Šis risks nav ietverts Bāzeles regulas 1. pīlārā, un tāpēc tas būtu jāpārvalda, izmantojot 2. pīlāra pasākumus.

Lai maksātu par obligācijām un definētu pabalstu shēmām, kas izriet no iepriekšējām saistībām, pensiju fondu un dzīvības apdrošināšanas sabiedrību investīcijām ir jābūt pietiekami ienesīgām, kas var būt grūti panākams vidē ar zemām nominālajām likmēm. Pamatā esošais mehānisms ir šāds: ja ienesīgums turpina samazināties, samazinās nākotnes naudas plūsmām piemērotā diskonta likme, un tā rezultātā palielinās gan aktīvu, gan saistību tā brīža vērtība. Tomēr saistību vērtības pieaugums parasti ir izteiktāks. ES apdrošinātājiem saistības parasti ilgst vidēji 11 gadus, savukārt aktīvu ilgums ir aptuveni 6,7 gadi. Ņemot vērā iepriekš minēto, zems ienesīgums patiešām var radīt problēmas apdrošinātājiem un pensiju fondiem, un daudzi no šiem uzņēmumiem ir pārgājuši uz noteiktu iemaksu shēmām.

Tomēr gan apdrošinātāji, gan bankas ir guvuši labumu arī no tā, ka zemas procentu likmes ir labvēlīgi ietekmējušas ekonomikas izaugsmi un palīdzējušas mazināt riskus ekonomikā. Piemēram, zemāks bezdarba līmenis un stabila inflācijas perspektīvas mazina nenoteiktību attiecībā uz mājtsaimniecību ienākumiem un uzkrājumiem, tādējādi atvieglojot jaunu dzīvības apdrošināšanas un pensiju fondu produktu pārdošanu. Tie paši faktori labvēlīgi ietekmē arī riskus banku bilancē, galvenokārt samazinot aizdevumu neatmaksāšanas gadījumu skaitu.

Tādēļ ECB politiku ietekme uz finanšu nozari ir jāanalizē diezgan rūpīgi un līdzsvaroti. Visbeidzot, ir svarīgi atcerēties, ka ECB nav atbildīga par finanšu nozares peļņas nodrošināšanu, bet gan par to, lai šī nozare darbotos kā kanāls monetārās politikas īstenošanai un cenu stabilitātes nodrošināšanai. Faktiski ECB politiku mērķis daļēji ir radīt stimulus finanšu nozares dalībniekiem meklēt riskantākus un nelikvīdus aktīvus, lai palīdzētu atvieglot finansēšanas nosacījumus nefinanšu sabiedrībām.

Jāapzinās, ka tas var arī veicināt risku un vājo vietu rašanos banku un institūciju, kas nav bankas, bilancē, un tas savukārt rada nepieciešamību piemērot makroprudenciālos instrumentus banku sektorā un izstrādāt šādu satvaru to finanšu institūciju darbībai, kurām nav bankas licences, tostarp apdrošināšanas sabiedrībām.

47. Kāds ir jūsu viedoklis par pašreizējo ECB politiku attiecībā uz interešu konfliktu novēršanu ECB? Vai šajā jomā ir nepieciešamas kādas izmaiņas?

ECB galvenais aktīvs ir uzticēšanās. Tādēļ ir ļoti svarīgi, lai tā ievērotu visaugstākos integritātes, pārskatatbildības un pārredzamības standartus. Tam būtu jāattiecas uz visiem līmeņiem, proti, uz lēmumu pieņemšanas struktūrām (ECB Padomi un Valdi), kā arī uz visu ECB personālu. ECB būtu pastāvīgi jāstrādā pie saviem ētikas standartiem un jācenšas atspoguļot labāko praksi savā iekšējā ētikas satvarā, vienlaikus ņemot vērā īpašās iezīmes, kas ECB piemīt kā centrālajai bankai, banku uzraudzības iestādei un ES iestādei.

Man šķiet, ka ECB ir būtiski uzlabojusi savus noteikumus, lai novērstu interešu konfliktus. Piemēram, šogad ECB pieņēma vienotu rīcības kodeksu, kas vienādā mērā attiecas uz ECB Padomes, Valdes un Uzraudzības valdes locekļiem. Pieņemu, ka tā daļēji bija reakcija uz

Eiropas Parlamenta saņemto atsaukumi, Eiropas Ombuda ieteikumiem, kā arī Eiropas NVO publicētajiem neatkarīgajiem ziņojumiem.

D. ECB darbība, demokrātiskā pārskatatbildība un pārredzamība

48. Kāda būs jūsu personiskā pieeja sociālā dialoga veidošanai ECB?

ECB ir pievilcīgs darba devējs ar kopumā labiem darba apstākļiem. Tomēr pieņemu, ka šajā darba vidē vienlaikus arī valda augstas prasības. Uzskatu, ka sekmīga iestādes darba nodrošināšanas nolūkā ir ļoti svarīgi, lai darbinieki būtu apmierināti ar darba apstākļiem. Ja tas tā nav, ir nepieciešams atklāts un konstruktīvs dialogs starp darbiniekiem, tostarp viņu pārstāvjiem, un vadību, un es labprāt tajā piedalīšos. Tā kā ECB ir apņēmusies nodrošināt augstas kvalitātes rezultātus, tai arī ir jānodrošina saviem darbiniekiem augstas kvalitātes darba vide. Cik saprotu, ECB jau ir veikusi pasākumus, lai optimizētu savu darbinieku darba slodzi, darba laiku un noteikumus par elastīgu darba režīmu, un tas ir apsveicams.

49. Eiropas Parlamentam ir būtiska loma ECB pārskatatbildībā. Kādus secinājumus jūs varat izdarīt, veicot salīdzināšanu ar citām jurisdikcijām (piemēram, ASV Kongress/ Federālo rezervju sistēma salīdzinājumā ar Eiropas Parlamentu/ ECB salīdzinājumā ar Apvienotās Karalistes parlamentu/ Anglijas Banku)? Kādi pasākumi un turpmākas reformas, jūsuprāt, stiprinātu ECB demokrātisko pārskatatbildību Eiropas Parlamentam?

Centrālo banku neatkarība ir vispārātzīta nepieciešamība. Tomēr tai ir vajadzīgs pretsvars pārskatatbildības veidā. Tādēļ ECB paskaidro savus lēmumus un to pamatojumu gan ES pilsoņiem, gan viņu ievēlētajiem pārstāvjiem. Tādā veidā viņi var spriest par to, kā ECB īsteno mērķus, kas tai noteikti Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD), it īpaši cenu stabilitātes uzturēšanu.

Saskaņā ar Līgumu ECB vispirms ir atbildīga Eiropas Parlamentam kā ES pilsoņu pārstāvim, bet tai arī ir regulāri jāatskaitās ES Padomei, kas pārstāv dalībvalstu valdības. Saskaņā ar LESD 284. panta 3. punktu un ECBS Statūtu 15. panta 3. punktu pārskatatbildības satvars sastāv no šādiem elementiem:

- gada pārskats par ECBS darbību un monetāro politiku, ko adresē Eiropas Parlamentam, Padomei, Komisijai un Eiropadomei un ar ko Eiropas Centrālās bankas priekšsēdētājs iepazīstina Padomi un Eiropas Parlamentu;
- iespējamās Eiropas Centrālās bankas priekšsēdētāja un pārējo Valdes locekļu uzklaušanas, ko pēc Eiropas Parlamenta pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas rīko Eiropas Parlamenta kompetentās komitejas.

Praksē ECB pārskatatbildības kanāli ir attīstījušies un tagad krietni pārsniedz Līguma prasības; tie ietver šādus elementus:

- ECB priekšsēdētāja uzklaušanas Eiropas Parlamenta Ekonomikas un monetārajā komitejā, kuras notiek reizi ceturksnī, kuras ir pieejamas tīmekļaprāides veidā un kuru pilns rakstveida atšifrējums tiek publicēts;

- atbildes uz jautājumiem, kurus ECB uzdevuši Eiropas Parlamenta deputāti un uz kuriem jāatbild rakstiski (pieejami lejupielādei ECB tīmekļa vietnē);
- rakstiska atsauksme attiecībā uz Eiropas Parlamenta rezolūciju par ECB gada pārskatu, kas tiek publicēta ECB tīmekļa vietnē.

Turklāt ECB pārskatatbildībai par tās banku uzraudzības uzdevumiem piemēro īpašu režīmu, kas noteikts Vienotā uzraudzības mehānisma (VUM) regulā.

Šis plašais pārskatatbildības satvars nodrošina ievēlētajiem pārstāvjiem iespēju iegūt informāciju un paust kritiku. Tas ir būtisks pamats centrālo banku leģitimitātei un efektivitātei sava pilnvarojuma īstenošanā.

Lai gan starptautisku salīdzinājumu veikšana ir ļoti sarežģīta, saskaņā ar pieejamajām publikācijām parlamentārās apmaiņas jomā nepastāv būtiskas atšķirības starp ECB, Anglijas Bankas un Federālo rezervju sistēmas pārskatatbildības pakāpi. Šī apmaiņa ietver atklātas uzklaušanās kompetentajā komitejā reizi ceturksnī. Viena no atšķirībām ir tā, ka reizi gadā plenārsēdē piedalās arī ECB priekšsēdētājs, lai apspriestu ECB gada pārskatu. Atšķirībā no ECB un Federālo rezervju sistēmas Anglijas Bankas priekšsēdētāju komiteju uzklaušanās pavada citi Monetārās politikas komitejas locekļi.

Papildus šim formālajam pārskatatbildības satvaram varu minēt Valdes locekļu pienākumu par savu darbu regulāri informēt sabiedrību. Sava loma komunikācijā ar plašāku sabiedrību var būt arī plašsaziņas līdzekļu klātbūtnei. Es to iekļautu savā personiskajā komunikācijas (un pārskatatbildības) stratēģijā.

50. Ko ECB konkrēti darīs, lai nākotnē nodrošinātu dzimuma ziņā līdzsvarotus ECB vadošo amatu kandidātu sarakstus un lai kopumā palielinātu dzimumu dažādību ECB, ņemot vērā to, ka pašlaik tikai divi no 25 ECB Padomes locekļiem ir sievietes? Kā jūs personīgi plānojat uzlabot dzimumu līdzsvaru ECB? Kad būtu gaidāmi pirmie jūsu darba rezultāti šajā jomā?

Dzimumu līdztiesības veicināšana ir svarīgs sabiedrības, tostarp centrālo banku, mērķis. Pētījumi ir parādījuši, ka dažāda sastāva grupas sasniedz labākus rezultātus, un nav iemesla uzskatīt, ka centrālo banku sistēmā tam vajadzētu būt savādāk. Tādēļ dzimumu līdztiesības veicināšanai vajadzētu būt prioritātei ECB darba kārtībā.

Centrālās bankas saskaras ar sieviešu nepietiekamas pārstāvības problēmu, kas sastopama ne tikai centrālajās bankās, bet arī visās ar ekonomiku saistītās profesijās. Tādēļ vienlīdzīgu iespēju veicināšanai ir jāsākas agrīnā karjeras posmā. Īpaši daudzsološas šķiet programmas, kas cenšas piesaistīt sievietes jau agrīnā posmā. Tādēļ es ar entuziasmu atbalstu ECB jauno stipendiju "Sievietes ekonomikā". Tas ir viens no piemēriem, kā atbalstīt sieviešu karjeras attīstību no paša sākuma. ES labprāt izmantotu savas zināšanas un sakarus akadēmiskajās aprindās, lai izstrādātu turpmākas programmas šajā virzienā.

Tajā pašā laikā ir svarīgi izprast dzimumu nevienlīdzības iemeslus. Daži pētījumi rāda, ka būtiska loma var būt skaidri nepaustiem aizspriedumiem, kas nozīmē to, ka abi dzimumi sievietes uzskata par mazāk kompetentām kaut kādu īpašu uzvedības veidu dēļ. Šādu aizspriedumu apkarošanas nolūkā var būt noderīga darbā pieņēmēju apmācība, lai

palielinātu viņu informētību par iespējamiem izkropļojumiem. Daudz ir pierādījumu arī tam, ka jaunu sieviešu motivēšanai veidot karjeru var noderēt lomu modeļi. Tas nozīmē, ka darbā pieņemšanas lēmumu sekas sniedzas ievērojami tālāk par attiecīgo personu. Visbeidzot, varētu apsvērt politiku, saskaņā ar kuru neviens ECB Padomes loceklis nepiedalās tikai no vīriešiem sastāvošās politikas ekspertu grupās. Man ir zināms, ka citas iestādes ievēro šādu politiku. Protams, šādas saistības iespējams uzņemt arī individuāli.

Kopumā šķiet svarīgi par stratēģisku prioritāti noteikt talantīgu sieviešu piesaistīšanu un viņu spēju attīstīšanu visos līmeņos, un es no visas sirds atbalstu šādu stratēģiju.

Organizatoriskā līmenī dzimumu daudzveidības nodrošināšana un izmantošana nav vienkāršs uzdevums, un to nav iespējams panākt ātri, taču mums ir jāturpina pie tā strādāt. Ir svarīgi, lai ECB visos līmeņos turpinātu piesaistīt talantīgas sievietes un attīstīt viņu spējas.

Jāuzsver, ka ECB ir ierobežota ietekme uz valstu centrālo banku vadītāju iecelšanu. Pašlaik tie visi ir vīrieši. ECB Padomei būtu skaidri jāpaziņo, ka dzimumu līdztiesība ir svarīgs mērķis, un tā būtu uzlabojama arī ECB Padomē.

ECB būtu jāveicina arī citi daudzveidības aspekti, tostarp valstspiederības, etniskās piederības un izglītības jomā, neaizmirstot par viedokļu daudzveidību. Daudzveidīgām un iekļaujošām komandām parasti ir vislabākie sasniegumi, jo tās palīdz izvairīties no šabloniskas domāšanas. Patiešām, ir maz jēgas no iestādes darbinieku aklas sekošanas tam, kas tiek uzskatīts par "firmas viedokli". Drīzāk vajadzētu būt procesiem, kas ļauj veikt iekšēju viedokļu apmaiņu.

51. Kā, jūsaprāt, varētu uzlabot ECB pārskatatbildību Eiropas Revīzijas palātai (turpmāk — Revīzijas palāta) tās darbības efektivitātes ziņā? Ciktāl, jūsaprāt, sniedzas Revīzijas palātas pilnvaras?

Tāpat kā jebkurai citai publiskai institūcijai, ECB būtu jānodrošina, ka tā darbojas efektīvi, ka tā neizšķērdē nodokļu maksātāju naudu un ka tās operacionālās struktūras atbilst tās pilnvarojumam. Tādēļ ļoti atzinīgi ir vērtējams tas, ka Revīzijas palāta regulāri izvērtē ECB darbības efektivitāti.

Tomēr ECB monetārās un citu politiku būtība pēc definīcijas ir ECB loma. Revīzijas palātas revīzijas pilnvaras uz šīm jomām neattiecas. Manuprāt, Revīzijas palāta vislielāko pievienoto vērtību nodrošina tad, kad tā izvērtē ECB darbības efektivitāti savu lēmumu īstenošanā.

52. Vai uzskatāt, ka ECB iekšēji būtu jāpiemēro standarti, kas noteikti jaunajā Direktīvā par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem? Kad, jūsaprāt, ECB noteiks konkrētas procedūras trauksmes cēlēju aizsardzībai?

Cik saprotu, ECB Valde tās trauksmes celšanas sistēmas uzlabošanu ir noteikusi par stratēģisku prioritāti un ir paziņojusi, ka tas arī sniedz iespēju līdzās citu institūciju labākajai praksei, politikām un procesiem izpētīt jaunajā Trauksmes cēlēju direktīvā noteiktos standartus. Lai nodrošinātu riska pārvaldību un uzlabotu darba kultūru, ir ļoti svarīgi nodrošināt drošus ziņošanas kanālus un trauksmes cēlēju aizsardzību.

53. Ko jūs domājat par to, ka Padome jau vienreiz ignorēja Eiropas Parlamenta atzinumu par ECB Valdes locekļa iecelšanu? Vai jūs piekristu tam, ka jūs ieceļ ECB Valdes locekļa amatā, ja Eiropas Parlaments balsotu pret to?

Eiropas Parlamentam ir svarīga loma ECB pārskatatbildības uzturēšanā. Bez šādas pārskatatbildības nebūtu iespējama centrālās bankas neatkarība. Tādēļ Eiropas Parlamenta iesaistei Valdes locekļu iecelšanas procesā ir izšķiroša nozīme.

Es ļoti augstu vērtēju viedokļu apmaiņu ar Eiropas Parlamentu kā svarīgu ECB Valdes locekļu iecelšanas procedūras daļu un ceru, ka mana kompetence un piemērotība ECB Valdes locekļa amatam gūs pozitīvu vērtējumu. Tas būtu pamats turpmākām atvērtām un uz savstarpēju uzticēšanos balstītām attiecībām.

54. Vai, jūsu prāt, jums vai kādam citam ECB augstākā līmeņa darbiniekam būtu jāpiedalās centrālo banku vadītāju un finanšu nozares līderu grupā (G30) vai līdzīgās grupās vai asociācijās?

Katram ECB pārstāvim būtu jāievēro ECB ētikas standarti, kam savukārt būtu jāatbilst starptautiskajai paraugpraksei.

Protams, vienmēr var rasties nepieciešamība sadarboties ar plašu ieinteresēto personu loku, tostarp publiskā un privātā sektora pārstāvjiem, lai apmainītos ar viedokļiem un informāciju. Faktiski tam var būt izšķiroša nozīme, lai ECB varētu īstenot savas pilnvaras.

Vienotais rīcības kodekss, ko ECB pieņēma 2019. gadā, ir uzlabojis iespējamu interešu konfliktu novēršanu, ieviešot īpašus noteikumus par attiecībām ar dažādām interešu grupām. Visiem Valdes locekļiem vienmēr un it īpaši saskarsmē ar interešu grupām būtu jāpatur prātā sava neatkarība, kā arī pienākums glabāt dienesta noslēpumu. Es noteikti stingri ievērošu Vienotā rīcības kodeksa noteikumus.

55. ECB iepriekš uzsāka tādas iniciatīvas kā AnaCredit un Eiropas iniciatīva parāda sadalīšanai (EDDI), kas nav ECB pamatpilnvaras. Kāda, jūsu prāt, ir ECB loma šādās iniciatīvās un kur jūs vilktu robežu attiecībā uz likumdevēja prerogatīvu?

Kā pētniece es labi apzinos, ka datiem ir ļoti svarīga nozīme. It īpaši lielas mikrodatu datubāzes, paplašinot informāciju līdz jebkādam nepieciešamam iedalījuma līmenim, ļauj saskatīt jaunas ekonomiskās un finansiālās sakarības. Tāpat dati arī sniedz iespēju rūpīgi izsekot konkrēta satricinājuma ietekmei uz ekonomiku.

Pateicoties labākai izpratnei par pamatā esošo mehānismu, augstas kvalitātes dati ļauj politikas veidotājiem pieņemt labākus lēmumus. Jo labāki dati, jo plašākas zināšanas un jo labāki būs pieņemtie politikas lēmumi.

Tas, protams, attiecas arī uz ECB. Tādēļ Statūtos ir noteikts, ka ECB vāc savu uzdevumu veikšanai nepieciešamo statistisko informāciju. *AnaCredit* ietvers detalizētu informāciju par individuālu banku aizdevumiem eurozonā. Es redzu iespēju tam, kā, izmantojot šādu detalizētu informāciju, varētu būtiski uzlabot ECB spēju izprast kredīta dinamiku eurozonas ekonomikā. Tas savukārt ECB palīdzēs pieņemt lēmumus monetārās politikas jomā.

Līgumā noteiktās ECB un Eurosistēmas pilnvaras attiecībā uz finanšu tirgiem ļauj uzsākt regulatīvas iniciatīvas maksājumu sistēmās. Šajā sakarā ECB pašlaik pēta iespēju atbalstīt euro parāda instrumentu saskaņotu emisiju un izplatīšanu Eiropas Savienībā (*EDDI* iniciatīva).

Uzskatu, ka ECB būtu jāapkopo galveno ieinteresēto personu viedoklis par statistikas un tirgus infrastruktūras projektiem un to ieguldījums šajos projektos, un, cik man zināms, tā to arī abos gadījumos ir darījusi. Turklāt šajās iniciatīvās būtu pilnībā jāņem vērā ES tiesību akti un Līgumā noteiktās kompetences.

ATBILDĪGĀS KOMITEJAS PROCEDŪRA

Virsraksts	Eiropas Centrālās bankas Valdes locekļa iecelšana amatā
Atsauces	13651/2019 – C9-0173/2019 – 2019/0818(NLE)
Apspriešanās/piekrišanas pieprasījuma datums	14.11.2019
Atbildīgā komiteja Datums, kad paziņoja plenārsēdē	ECON 25.11.2019
Referenti Iecelšanas datums	Irene Tinagli 14.11.2019
Izskatīšana komitejā	3.12.2019
Pieņemšanas datums	3.12.2019
Galīgais balsojums	+: 41 –: 13 0: 4
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Gunnar Beck, Marek Belka, Stefan Berger, Gilles Boyer, Cristian-Silviu Buşoi, Derk Jan Eppink, Engin Eroglu, Markus Ferber, Jonás Fernández, Raffaele Fitto, Frances Fitzgerald, Luis Garicano, Valentino Grant, José Gusmão, Enikő Győri, Danuta Maria Hübner, Stasys Jakeliūnas, Othmar Karas, Billy Kelleher, Ondřej Kovařík, Philippe Lamberts, Aušra Maldeikienė, Jörg Meuthen, Csaba Molnár, Luděk Niedermayer, Dimitrios Papadimoulis, Piernicola Pedicini, Lídia Pereira, Jake Pugh, Evelyn Regner, Antonio Maria Rinaldi, Robert Rowland, Martin Schirdewan, Pedro Silva Pereira, Paul Tang, Irene Tinagli, Inese Vaidere, Johan Van Overtveldt, Stéphanie Yon-Courtin, Marco Zanni
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Carmen Avram, Gabriele Bischoff, Damien Carême, Fabio Massimo Castaldo, Richard Corbett, Agnès Evren, Eugen Jurzyca, Pedro Marques, Fulvio Martusciello, Ville Niinistö, Bogdan Rzońca, Stéphane Séjourné, Monica Semedo, Antonio Tajani, Julie Ward
Aizstājēji (209. panta 7. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Rosa D'Amato, Anna Deparnay-Grunenberg, Dino Giarrusso
Iesniegšanas datums	6.12.2019